

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3061/2015. (IV. 10.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	434
3062/2015. (IV. 10.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	441
3063/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	447
3064/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	450
3065/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	452
3066/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	456
3067/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	460
3068/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	463
3069/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	466
3070/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	468
3071/2015. (IV. 10.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	470
1001/2015. (III. 31.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozatának módosításáról	473
4/2015. (III. 31.) elnöki utasítás	egyesbírók kijelöléséről	478

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3061/2015. (IV. 10.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezések tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 11. §-ának (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 11. §-ának 2012. január 1. és december 31. között hatályos (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 11. §-ának 2013. január 1. és június 30. között hatályos (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság (a továbbiakban: indítványozó) az előtte Mfv.III.10.133/2014. számon folyó, társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben – az eljárás egyidejű felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (a továbbiakban: Knymt.) 11. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását, és konkrét ügyben történő alkalmazásának kizárását. A bírósági végzésben előadott tényállás szerint a felperes 2007. december 31-étől szolgálati nyugdíjban részesült, ám a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság (a továbbiakban: Igazgatóság) szolgálati nyugdíját 2012. január 1-jétől a Knymt. 5. § (1) és (2) bekezdése alapján szolgálati járandóságként folyósította tovább. Az Igazgatóság 2012. december 7-én kelt határozatával az ellátás szüneteltetéséről döntött a Knymt. 11. § (1) bekezdése alapján: vagyis mivel a felperes jövedelme elérte a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 83/B. § (1) bekezdésében írt keretösszeget (a kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizennyolcszorosát), 2012. december 1. és 31. között szüneteltette az ellátás folyósítását. A felperes fellebbezése alapján eljárva a másodfokú szerv az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben az elsőfokú bíróság a felperes keresetét jogerős ítéletével elutasította.
- [2] Az indítványozó szerint a Knymt. 11. § (1) és (2) bekezdései ellentétesek az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság elvével, azon belül is a jogbiztonság követelményével, a bizalomvédelemmel, a szerzett jogok védelmével. A végzésben az indítványozó kiemelte, hogy a felperes a társadalombiz-

tosítási nyugdíjrendszer keretébe tartozó ellátásra (szolgálati nyugdíj) szerzett jogosultságot, melyet 2012-től szolgálati járandóságként folyósítottak tovább. A támadott szabály a szolgálati nyugdíjból járandósággá alakított és a személyi jövedelemadó mértékével csökkentett ellátáshoz való hozzáférést tovább korlátozza, ha az érintett kereső tevékenységet folytat és az általa fizetendő nyugdíjjárulék alapja meghaladja a keretösszeget. A minimálbér tizennyolcszorosát meghaladó nyugdíjjárulék alapját képező jövedelem esetén az ellátásnak a tárgyév végéig történő elvonását jelenti, még akkor is, ha az érintettek a szüneteltetésre alapot adó jövedelme már az év elején eléri a keretösszeget, így azt követően már semmilyen jövedelemre nem tesz szert. Az indítványozó utalt arra, hogy a nyugdíjkorhatár betöltése előtt társadalombiztosítási nyugellátás címén megállapított és folyósított ellátásokat – ha csak részben is – járulékfizetések alapozták meg, mely tény az Alkotmánybíróság is elismert a Knymt. egyes rendelkezéseinek Alaptörvénnyel való összhangját vizsgáló 23/2013. (XI. 25.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh1.). A járulékfizetéssel megalapozott, tehát ellenérték fejében szerzett jognak a Knymt. 11. § (1) bekezdésének utaló szabálya alapján történő elvonása – tekintettel az átmenet nélküli csökkentésre – sérti a jogbiztonság, az előreláthatóság és a kiszámíthatóság követelményét és a szerzett jogok védelmét. A Knymt. 5. § (1)–(2) bekezdései és 11. § (1)–(2) bekezdései kétszeresen szankcionálnak egy olyan jogszerű helyzetet, amelyet kizárólag a törvényhozó hozott létre: a nyugdíjat előbb járandósággá alakította át, majd a hozzáférést is korlátozta. E kettős szankció státuszon alapul (szolgálati nyugdíjas, illetve járadékos), és ezekkel a változásokkal nyugdíjba vonulásukkor az érintettek nem számolhattak. Az indítványozó tehát a kétféle változás együttes hatását alaptörvény-ellenesnek. Hangsúlyozta, hogy nem mulasztás megállapítását kéri, hanem a támadott szabályok alaptörvény-ellenességének megállapítását és a folyamatban lévő alkalmazásuk kizárását akár úgy, hogy a *pro futuro* megsemmisítéssel a jogalkotónak lehetősége legyen differenciált szabályok kialakítására. Az alkalmazási tilalom tekintetében a felperes létfenntartását veszélyeztető helyzetre hivatkozott.

- [3] 2. A Kúria egyelőre folyamatban lévő másik ügyben, az Mfv.III.10.489/2014. számon folyó felülvizsgálati eljárásban szintén bírói kezdeményezést terjesztett az Alkotmánybíróság elé, kérve a Knymt. 11. § (1) és (2) bekezdései Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát. A bírói végzésben előadott tényállás szerint a felperes 2007. december 31-étől szolgálati nyugdíjban részesült, szolgálati nyugdíját azonban az Igazgatóság a Knymt. 5. § (1)–(2) bekezdéseinek alkalmazásával 2012. január 1-jétől szolgálati járandóságként folyósította tovább. 2013. május 23. napján kelt határozatával az Igazgatóság a Knymt. 11. § (1) bekezdése alapján a szolgálati járandóság 2013. június 1. és december 31. közötti szüneteltetéséről döntött, mert 2013. május hónapban a felperes jövedelme elérte a Tny. 83/B. § (1) bekezdésében írt keretösszeget. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú közigazgatási szerv az elsőfokú határozatot helyben hagyta. A felperes a döntést bíróság előtt támadta meg, keresetét az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével elutasította.
- [4] A Kúria ezen indítványában ugyanolyan érveket terjesztett elő, mint az előző kezdeményezésében.
- [5] 3. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezések tárgyának szoros összefüggésére figyelemmel a két ügyet az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.
- [6] 4. Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a Knymt. támadott rendelkezései 2012. január 1-je óta módosultak. Az Abtv. 41. § (3) bekezdése értelmében azonban az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét is megállapíthatja, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene. Mivel a bírói kezdeményezés alapjául szolgáló ügyekben a már hatályon kívül helyezett jogszabályi rendelkezéseket kell még alkalmazni, az Alkotmánybíróság ezekre folytatta le a vizsgálatot. Az első ügyben az Igazgatóság a határozatát 2012. decemberében hozta meg, így ebben az ügyben a Knymt. 11. § (1) és (2) bekezdéseinek eredeti, 2012. december 31-ig hatályos szövegét alkalmazták. Ezért az Alkotmánybíróság egyrészt ezen rendelkezések Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálta. A második ügyben az Igazgatóság 2013. május 23-án hozta meg döntését. Abban a 11. § (1) bekezdésének 2013. január 1-jétől a jelen indítvány elbírálásakor is hatályos rendelkezését alkalmazták, ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot az (1) bekezdés tekintetében e szabályra is lefolytatta. A (2) bekezdést a törvényhozó 2013. július 1-jétől hatályon kívül helyezte [az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi XX. törvény 36. § (2) bekezdés], ezért a (2) bekezdésnek a 2013. január 1. és június 30. között hatályos szövegét vette figyelembe az Alkotmánybíróság.

II.

[7] 1. Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezése:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

[8] 2. A Knymt. támadott rendelkezései:

[9] A 11. § (1) és (2) bekezdésének 2012. január 1. és december 31. közötti szövege:

„11. § (1) A korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személy keresőtevékenységére a Tny. 83/B. § (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása során a 2012. június 30-át követően szerzett jövedelem vehető figyelembe, ha a korhatár előtti öregségi nyugdíjat 2008. január 1-jét megelőző kezdő naptól állapították meg.”

[10] A 11. § (1) bekezdésének elbíráláskor hatályos rendelkezése:

„11. § (1) A korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság keresőtevékenység miatti szüneteltetésére a Tny. 83/B. § (1) és (2) bekezdését és 83/C. § (1), (2) és (4) bekezdését kell alkalmazni, azzal, hogy öregségi nyugdíj és nyugellátás alatt korhatár előtti ellátást és szolgálati járandóságot kell érteni.”

[11] A 11. § (2) bekezdésének 2013. január 1. és június 30. között hatályos szövege:

„11. § (2) Nem kell a Tny. 83/C. § (1), (2) és (4) bekezdését alkalmazni, ha a szolgálati járandóságban részesülő személy fegyveres szervvel vagy a Magyar Honvédséggel hivatásos szolgálati viszonyban áll.”

III.

[12] A bírói kezdeményezések nem megalapozottak.

[13] 1. A Knymt. 11. § (1) bekezdését az indítványozó a jogbiztonságot sértőnek találta. Ennek okát a szolgálati nyugdíj szolgálati járandósággá való alakításában és meghatározott összegű egyéb jövedelem felett a hozzáférés korlátozásában jelölte meg. Az indítványozó tehát a 2012. január 1. és 2012. december 31. között, illetve a 2013. január 1-jétől hatályos szövegben is ugyanazt kifogásolta, nevezetesen, hogy meghatározott jövedelemhatár elérése esetén a szolgálati járandóságot szüneteltetni kell a Tny. 83/B. § (1) bekezdésében foglalt szabálynak megfelelően. Ezért a szövegszerű eltérés ellenére az alkotmányossági problémát a testület mindkét rendelkezés vonatkozásában együttesen vizsgálta.

[14] A Tny. hivatkozott szabálya szerint: „Ha az öregségi nyugdíjkorhatárt be nem töltött, a 18. § (2a)–(2d) bekezdése alapján megállapított, vagy a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján továbbfolyósított öregségi teljes nyugdíjban részesülő személy a tárgyévben a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyban áll, illetve egyéni vagy társas vállalkozóként kiegészítő tevékenységet folytat, és az általa fizetendő nyugdíjjárulék alapja meghaladja a tárgyév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizennyolcszorosát (a továbbiakban: éves keretösszeg), az éves keretösszeg elérését követő hónap első napjától az adott tárgyév december 31-éig, de legfeljebb az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig a nyugdíjfolyósító szervnek a nyugdíj folyósítását szüneteltetnie kell. Ha a fizetendő nyugdíjjárulék alapja az éves keretösszeget a tárgyév decemberében haladja meg, a nyugellátás szüneteltetésére nem kerül sor, de a tárgyév december havi nyugellátást – a 84. § alkalmazásával – vissza kell fizetni. E § alkalmazása során a fizetendő nyugdíjjárulék alapjába nem számít bele a 83/C. § (1) bekezdése szerinti jogviszonyból származó, a szünetelés időtartama alatt szerzett kereset, jövedelem.” A harmadik mondat szövegét 2013. április 2-ai hatállyal az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi XX. törvény 10. § (1) bekezdése állapította meg. Mivel azonban ez a mondat a felvetett alkotmányossági problémát és az

alapul szolgáló ügyeket nem érinti, e változásra tekintet nélkül foglalt állást a testület a bírói kezdeményezésekről. Ugyanez a helyzet a 11. § jelenleg is hatályos szövegében hivatkozott 83/C. § (1)–(2) és (4) bekezdéseivel is. E szabályok ugyanis az öregségi nyugdíj folyósításának szüneteltetéséről szólnak, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami vezetői szolgálati jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll. Mivel az alapul szolgáló ügyben e szabályok alkalmazandóságára vonatkozó adat nem merült fel, az Alkotmánybíróság a 11. § (1) bekezdése vonatkozásában az eldöntendő alkotmányjogi kérdést a Tny. 83/B. § (1) és (2) bekezdésére való hivatkozásra korlátozta a bírói kezdeményezések alapján. A 83/B. § (2) bekezdése annyiban kapcsolódik az (1) bekezdéshez, amennyiben a szüneteltetésről való hivatalbóli döntésről szól, de a szüneteltetés feltételeit, terjedelmét nem befolyásolja.

- [15] 2. A Tny. jelenleg is hatályos 83/B. § (1) bekezdésének megfelelő szabályt a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 9. §-a iktatta be 2008. január 1-jei hatállyal. Az eredeti rendelkezés értelmében: „Ha a 62. életévét be nem töltött,
- a) előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjban,
 - b) karkedvezményes nyugdíjban,
 - c) bányásznyugdíjban,
 - d) korengedményes nyugdíjban, illetve
 - e) az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában
- részesülő személy a tárgyévben a Tbj. [a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény] 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyban áll, illetőleg egyéni vagy társas vállalkozóként kiegészítő tevékenységet folytat, és az ebből származó, járulékalapot képező jövedelme meghaladja a tárgyév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegének tizenkétszeresét (a továbbiakban: éves keretösszeg), az éves keretösszeg elérését követő hónap első napjától az adott tárgyév december 31-éig, de legfeljebb a 62. életév betöltéséig a nyugdíjfolyósító szervnek a nyugdíj folyósítását szüneteltetni kell. Ha a járulékalapot képező jövedelem az éves keretösszeget a tárgyév decemberében haladja meg, a nyugellátás szüneteltetésére nem kerül sor, de a tárgyév december havi nyugellátást – a 84. § alkalmazásával – vissza kell fizetni.” Ugyanezen szakasz (5) bekezdése pedig úgy rendelkezett, hogy az (1) bekezdésben foglalt kötelező szüneteltetéssel összefüggő rendelkezést a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati nyugdíjára is alkalmazni kell, a rájuk vonatkozó – külön törvény szerinti – eltérő nyugdíjkorhatárra vonatkozó szabályokra figyelemmel.
- [16] E rendelkezést az Alkotmánybíróság a 19/B/2007. AB határozatában (a továbbiakban: Abh2.) vizsgálta – egyebek mellett – a jogállamiság (jogbiztonság) elve alapján, kifejezetten a katonákkal és rendvédelmi szervek, illetve a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állomány tagjai vonatkozásában. A szerzett jogok védelmének sérelmére alapított indítványt a testület elutasította azon az alapon, hogy a szabály nem eredményezte az ellátás elvonását. A határozat indokolása kifejtette: „A nyugdíj célja, hogy meghatározott szolgálati időre és a biztosított életkorára tekintettel ellátását biztosítsa akkor, amikor kereső tevékenység folytatására már nem, vagy korlátozottan képes, vagyis rászorul az ellátásra. Ez a fizikai, vagy pszichikai állapot a katonák, a hivatásos állomány tagjai esetében a törvényi vélelem szerint hamarabb bekövetkezik, a fegyveres szolgálattal járó speciális fizikai és pszichikai terhelésekre tekintettel. Ezért nyílik meg az igényük az általánostól eltérő életkor elérése és alacsonyabb szolgálati idő megszerzése után a – teljes összegű – nyugellátásra, amely mindaddig folyósításra kerül, amíg a nyugdíjazást megalapozó helyzet fennáll.
- [17] Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozza, hogy a jelenlegi nyugdíjrendszer nem tisztán biztosítási elv alapján működik, vagyis a biztosított a vásárolt jog alapján nem tarthat igényt a feltételek bekövetkezése esetén a folyamatos szolgáltatásra. Az Alkotmánybíróság a korábbi társadalombiztosítási jogszabályokkal összefüggésben, illetőleg a Tny. egyes rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálata során utalt arra, hogy a vegyes rendszerű társadalombiztosításban nem választható szét a biztosítási és a szolidaritási elem. Bár az új szabályozásban a társadalombiztosítási nyugdíjon belül is egyre dominánsabbá válik a nyugdíj biztosítási jellege a szociális elemekkel szemben, változatlanul jellemzője a vegyes rendszerű nyugdíj. [39/1999. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1999, 325, 333.; 37/2007. (VI. 12.) AB határozat, ABH 2007, 457, 461.] A vásárolt jogra azonban csak

- a biztosítással fedezett szolgáltatások esetében lehet sikerrel hivatkozni, viszont az elemek keveredése miatt nem dönthető el teljes pontossággal, hogy melyik mögött áll ellenszolgáltatás, és melyik mögött nem. [26/1993. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1993, 196, 198.] Irányadó a jelen nyugdíjrendszerre az Alkotmánybíróság 39/1999. (XII. 21.) AB határozatában tett megállapítás, mely szerint a 2013-tól alkalmazható új típusú törvények célkitűzései, elvei, szabályai úgy valósulnak meg, ahogy a különböző korosztályok belépnek az új rendszerbe. Ezért az új szabályozásból eredő alkotmányossági követelmények nem vetíthetők ki azokra a nyugdíjasokra, akik nem e szabályok alapján szereztek nyugdíjjogosultságukat. (ABH 1999, 325, 335.) Azt a katonát, aki nyugdíjjogosultságot szerzett, az ellátás megilleti, átmenetileg – rászorultsága hiányában – nem kerül a nyugdíj folyósításra, ha mégis képes teljes értékű jövedelemszerző foglalkozás folytatására.” (ABH 2008, 2603, 2617.)
- [18] A Módtv. 19. § (5) bekezdése külön rendelkezést tartalmazott azokra, akik 2007. december 31-én már a Tny.-nek a Módtv. 9. §-ával megállapított 83/B. § (1) bekezdése szerinti ellátásban részesültek. A nyugellátást az ő vonatkozásukban ugyanis csak a 2009. december 31-e után végzett jövedelemszerző tevékenység időtartamára kellett szüneteltetni. E szabály azonban ténylegesen mégsem érvényesült, miután 2008. január 1-jét követően a Tny. 83/B. § (1) bekezdése módosult (2010. január 1-jei hatállyal, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról szóló 2009. évi CXXVII. törvény 1. §), melynek következtében a 2007. december 31-ig kedvezményes nyugdíjba vonultak számára a jogalkotó törölte a szüneteltetést, emellett az éves keretösszeget a minimálbér tizennyolcszorosára emelte.
- [19] A következő lényeges változást a Knymt. 67. §-a vezette be, amely oly módon változtatta meg a Tny. 83/B. §-át, hogy az összhangban álljon a korhatár előtti nyugdíjak megszüntetésével. Ezzel függ össze a Knymt. 11. §-a, mely a korábban korhatár előtti nyugdíjban részesülők teljes körére kiterjesztette a szüneteltetési szabályt, tehát azokra is, akik ez alól korábban azért mentesültek, mert 2008. január 1-jét megelőzően szereztek korhatár előtti nyugdíjat. A Knymt. 11. § (2) bekezdése az ő vonatkozásukban – felkészülési időt biztosítva – úgy rendelkezett, hogy csak a 2012. június 30-át követően szerzett jövedelmet lehet figyelembe venni.
- [20] A 2008. január 1-jét megelőzően korhatár előtti nyugdíjban részesülő személyek számára tehát ténylegesen a Knymt. támadott rendelkezése vezette be a nyugdíj helyébe lépő ellátás, illetve járandóság szüneteltetését a keretösszeget meghaladó nyugdíjjárulék-alap megszerzése esetén. Azok számára, akik 2008. január 1-jétől szereztek korhatár előtti nyugdíjat, a Knymt. 11. §-a tulajdonképpen nem hozott változást, vonatkozásukban a 11. § a régi (Tny. 83/B. §-ban foglalt) szabályok továbbélését biztosította, illetve biztosítja, most már nem a nyugdíjuk, hanem a korhatár előtti ellátásuk, illetve szolgálati járandóságuk tekintetében. A kúriai végzésben említett „kettős szankció” – mint a nyugdíjba vonuláskor előre nem látható, új szankció – tehát a 2008. január 1-jét megelőzően korhatár előtti öregségi nyugdíjat szerzett személyek vonatkozásában áll fenn: egyrészt a nyugdíjuk ellátásá, illetve járandósággá alakult át és csökkent annak összege, másrészt belépett a szüneteltetési szabály. Azoknál, akik 2007. december 31. után szereztek szolgálati nyugdíjat, csak a járandósággá alakítás és a csökkentés nem volt előre látható, őket nyugdíjuk megszerzésétől kezdődően érinti a szüneteltetési rendelkezés, 2012-től pedig a nyugdíjuk járandósággá alakítása, illetve összegének csökkenése.
- [21] 3. A „kettős szankció” első elemével, vagyis a nyugdíj korhatár előtti ellátásá, illetve szolgálati járandósággá történő alakításának és csökkentésének alkotmányosságával az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben foglalkozott. Ebben a testület a panaszosoknak és az alapvető jogok biztosának a Knymt. 5. § (1)–(2) bekezdéseinek megsemmisítésére irányuló, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított kérelmeit elutasította. Az Alkotmánybíróság e döntésének indokolásában áttekintette korhatár előtti nyugdíjak átalakítását megelőző és annak alapul szolgáló alkotmányos rendelkezéseket. Az Alaptörvény N) cikkét kiemelve értékelte az Alkotmánybíróság a korhatár előtti nyugdíjakat érintő kényszerű paradigma-váltást. A határozat rámutatott, hogy: „A nyugdíjrendszer 2010-ben megkezdett folyamatos átalakításának egyik vezérlő elve és egyúttal főszabálya az lett, hogy nyugellátás az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyeket illetheti meg, az »*ex gratia*« jellegű juttatások a megváltozott helyzetben nem vagy csak korlátozottan tarthatók fenn.” (Indokolás [48]) A döntés szerint a korábban megállapított korengedményes nyugdíjak csökkentése, megszüntetése, illetőleg szociális járadékká történő átalakítása a fenntartható, átlátható és kiegyensúlyozott költségvetési gazdálkodás és a szociális biztonság új alkotmányos alapelveire támaszkodó alaptörvényi szándékon nyugodott. (Indokolás [59]) A testület megállapította, hogy az új rendszernek a Knymt. 5. § (1) és (2) bekezdéseivel, illetőleg az ezekhez kapcsolódó további törvényi rendelkezésekkel megállapított juttatásai az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 19. § (5) beke-

désében adott felhatalmazása végrehajtását szolgálták, így az Alkotmánybíróság nem találta e rendelkezéseket az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével (sem) ellentétesnek. (Indokolás [74])

- [22] E határozatában azonban a testület nem foglalkozott a szolgálati járandóság szüneteltetésének kérdésével.
- [23] E tekintetben az Alkotmánybíróság visszautal arra, hogy a korhatár előtti nyugellátás átalakításának alaptörvényi felhatalmazását még az Alkotmány 70/E. § (3) bekezdése adta meg. Erről a rendelkezésről az Abh1. a következő megállapításokat tette: „Az Alkotmány 70/E. § (3) bekezdése három mondatba foglalva, tartalmilag jól elkülöníthetően három különböző rendelkezést tartalmazott:
- deklarálta, hogy főszabályként nyugellátás az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek jár;
 - törvényhozási tárgykörbe utalta a nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek részére történő nyugellátás megállapíthatóságát;
 - lehetővé tette, hogy »törvényben meghatározottak szerint« a már korábban megállapított nyugellátást csökkenthessék, szociális ellátássá alakíthassák vagy akár meg is szüntethessék.” (Indokolás [50]–[53]).
- [24] A szüneteltetés következtében az ellátást időlegesen nem folyósítják. Ez felfogható ideiglenes „megszüntetés-ként”, melyre a törvényhozó a fenti alkotmányos szabályban felhatalmazást kapott. Ugyanakkor, miként arra az Abh1.-ben az Alkotmánybíróság már hivatkozott, a nyugellátás átalakítása korhatár előtti ellátássá, illetve szolgálati járandósággá nem eredményezte a korábbi jogcímen szerzett jogosulti váromány elenyészését. Az öregségi nyugdíjkorhatár elérésével az érintett személyek korhatár előtti ellátásukat (szolgálati járandóságukat) immáron teljes összegben, csökkentés nélkül öregségi nyugdíjként kapják meg. (Indokolás [103]) Ugyanez igaz a szüneteltetésre: a teljes összegű öregségi nyugdíjra vonatkozó váromány a szüneteltetésre tekintet nélkül fennmarad, az öregségi nyugdíjkorhatár elérésével az érintettek teljes összegű nyugdíjat kapnak, szüneteltetés nélkül.
- [25] Másik oldalról, mind az Abh2.-ből, mind az Abh1.-ből kivehetően a nyugellátások – beleértve az öregségi nyugdíjakat is – egyrészt ugyan a biztosítási elv alapján működnek, másrészt azonban ez az elv nem érvényesül tisztán: vegyes rendszerű társadalombiztosítási rendszerben a szolidaritási elem is megjelenik. (ABH 2008, 2603, 2617.) A nyugdíjrendszert érintő átalakításoknak, különösen pedig a korhatár előtti nyugellátások megszüntetésének az egyik indoka épp az volt, hogy a jövőben a nyugdíjkiadások ne haladják meg a nyugdíjjáru-lékból származó bevételeket. Márpedig a korhatár előtti nyugellátások járulékfizetéssel csak részben voltak megalapozottak, a Nyugdíjbiztosítási Alapot terhelő folyósítások növelték annak hiányát, a hiány pótlása pedig a központi költségvetésből történt, illetve történik (Indokolás [57]–[58]). A szolidaritási elem megjelenik magában az Alaptörvényben is: a XIX. cikk (4) bekezdése szerint Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő.
- [26] Az Abh2. indokolásából kitűnik, hogy a szolidaritási és a biztosítási elem keveredése folytán nem dönthető el teljes pontossággal, hogy mely ellátás mögött áll ellenszolgáltatás, és melyik mögött nem. Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül az, hogy a nyugdíj célja az, hogy meghatározott szolgálati időre és a biztosított életkorára tekintettel ellátását biztosítsa akkor, amikor kereső tevékenység folytatására már nem vagy korlátozottan képes, vagyis rászorul az ellátásra. (ABH 2008, 2603, 2617.) Nemcsak a korhatár előtti nyugdíjakra, de a szolgálati nyugdíjra is igaz az az Abh1.-ben megfogalmazott tétel, mely szerint a nyugdíjrendszer Alaptörvény XIX. cikkével összhangban történő átalakításának a célja az volt, hogy a nyugdíj valóban csak az időskorú megélhetést biztosítsa. (Indokolás [93]) A korábbi törvényi vélelem szerint a hivatásos állomány tagjai esetében az idős korból fakadó rászorultság hamarabb bekövetkezett a fegyveres szolgálattal járó különleges fizikai és lelki terhelés miatt. Ezt a Knymt.-vel bevezetett (és módosított) új rendszer már nem tette megáévá. Figyelemmel az Alaptörvény XIX. cikk (4) bekezdésére is, mely – a jogalkotónak meghagyott széles mozgástér mellett – egységes állami nyugdíjrendszer fenntartását irányozza elő, a törvényhozó egységes öregségi nyugdíjkorhatárt határozott meg, a katonákra és a hivatásos állomány tagjaira is kiterjedően. Egyúttal a korábbi szolgálati nyugdíjakat az – egyébként fokozatosan emelkedő – öregségi nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyeknél szociális ellátássá alakította. A szolgálati járandóságot az állam – miként a többi korhatár előtti ellátást is – az Alaptörvény XIX. cikkéből fakadó intézményvédelmi kötelezettségének eleget téve, az állampolgárok biztonságát megteremtve, a társadalom mindenkorai teherviselő képességéhez igazodóan nyújtja a rászorulóknak (lásd: Abh1. Indokolás [93]–[103]). Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben a szolgálati nyugdíjak szüneteltetését nem találta a szerzett jogok védelmével ellentétben állónak, mivel a katonákat és a hivatásos állomány tagjait megillette ugyan a nyugdíj, de rászorultság hiányában azt átmenetileg nem folyósították. Ugyanezen érv még inkább igaz

a szociális ellátásnak minősülő szolgálati járandóság vonatkozásában. Ha a szolgálati járandóságban részesülő személy képes más módon megélhetéséről gondoskodni, vagyis egyéb jövedelme is van, akkor róla az államnak gondoskodni szükségtelen, hiszen nem rászoruló.

[27] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a fentiek miatt a szolgálati nyugdíj szolgálati járandósággá történő alakítása, összegének csökkentése és a szüneteltetési szabály együttes hatásában sem ellentétes a B) cikk (1) bekezdésével. Nem vitatott, hogy a nyugdíjrendszer – mely hosszú időszakon keresztül átívelő viszonyokra épül (mind a járulékfizetés, mind a nyugellátás folyósítása tekintetében) – nem maradhat változatlan, a rá vonatkozó szabályok a társadalmi (demográfiai), és gazdasági (kölségvetési) körülmények alakulását követve folyamatosan módosulnak. E változásnak a kereteit az alkotmányos szabályok, egyebek mellett a jogbiztonság, a szerzett jogok védelme jelöli ki. A kiszámíthatóság és az előreláthatóság ilyen hosszú távú viszonyoknál mindenképpen relatív, az összes körülmény alapos mérlegelését igényli. A bizalomvédelem a nyugdíjra vonatkozó váromány fennmaradásában továbbra is érvényesül. Az érintettek pedig korábbi ellátásukhoz igazodóan – bár kétségtelenül csökkentett összegben – ellátásban részesülnek. Ettől időlegesen csak akkor esnek el, ha a minimálbér tizennyolcszorosát (vagyis az egy évre vetített minimálbér 150%-át) meghaladó, nyugdíjjárulék alapját képező jövedelmük keletkezik az adott évben, és ezért az állami gondoskodásra nem szorulnak rá. Az Alaptörvény O) cikke szerint mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni. Ennek fényében is értékelendő a kúriai végzés azon felvetése, mely arra utal, hogy a szüneteltetés akkor is érvényesül, ha a keretösszeget a járandóságra jogosult az év első felében éri el. A naptári évre vonatkoztatott adó- és járulékfizetési kötelezettség talaján ez a fajta szüneteltetés nem vezet a jogbiztonság, a bizalomvédelem elvének, illetve a szerzett jogoknak a sérelmére. A jogalkotó azonban olyan rendszert is kialakíthat, mely nagyobb figyelemmel van arra, hogy a nyugdíjjárulék alapját képező jövedelem az éves keretösszeget mikor (melyik hónapban) éri el, és így hány hónapon keresztül kap az érintett szolgálati járandóságot.

[28] 4. A Knymt. 11. §-ának 2012. január 1. és 2012. december 31. között hatályos (2) bekezdése a 2008. január 1-je előtt szolgálati nyugdíjat szerzetteket annyiban érintette, hogy féléves felkészülési időt biztosított számukra a járandóság szüneteltetése vonatkozásában. Mivel a korábbi előírások értelmében az ő szolgálati nyugdíjukat szüneteltetni nem kellett nyugdíjjárulék alapjuknak az éves keretösszeg elérése esetén sem, a törvényhozó ezzel az átmeneti idővel kívánta biztosítani azt, hogy az érintettek a megváltozott feltételekhez igazíthassák magatartásukat: azaz eldönthessék, a továbbiakban milyen forrásból kívánják megélhetésüket biztosítani, illetve a nyugdíj rövid időn belüli kiesése ne okozhasson aránytalan terhet a számukra. Az indítványozó e szabály alaptörvény-ellenességével összefüggésben külön érvelést nem fogalmazott meg, a felkészülési idő rövidegét nem kifogásolta. Kifejezetten csak annyiban tért ki rá, amennyiben megítélése szerint a szerzett jogok védelmének sérelmét e felkészülési idő nem képes ellensúlyozni. Vagyis lényegében az (1) bekezdéssel összefüggésben, szorosán ahhoz kapcsolódóan értékelte a (2) bekezdést is alaptörvény-ellenesnek. Mivel az Alkotmánybíróság a 11. § (1) bekezdését önmagában az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével összhangban állónak találta, külön a (2) bekezdés – mely a felkészülési idő biztosításával épp a jogbiztonság érvényesülését volt hivatva szolgálni – alaptörvény-ellenességét sem állapíthatta meg.

[29] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéseket elutasította.

[30] 5. Az Alkotmánybíróság a Knymt. 2013. január 1-jétől 2013. június 30-ig hatályos 11. § (2) bekezdése tekintetében arra a következtetésre jutott, hogy azzal kapcsolatosan az indítványozó a második kezdeményezésben külön érvelést nem terjesztett elő, a konkrét ügy körülményeiből kitűnően pedig a folyamatban lévő eljárásban nem is kell alkalmazni. Ezért e rendelkezés tekintetében – figyelemmel az Abtv. 25. § (1) bekezdésére, illetve 64. § d) pontjára – az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést visszautasította.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/355/2015.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3062/2015. (IV. 10.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény 2. §-ának „eb” szövegrésze, 21. § (3) bekezdése, 45/A. § (1) bekezdés *b*) és *c*) pontja, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.33.924/2013/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, továbbá a már hatályon kívül helyezett, a fajtatizta ebek tenyésztési szabályairól szóló 64/1998. (XII. 31.) FVM rendelet 4. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének és a konkrét ügyben történő alkalmazhatatlanságának megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt – az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése vonatkozásában – elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt egyebekben visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó egyesület 2014. június 18-án – jogi képviselője útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti panaszindítványt nyújtott be, melyben kérte az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: Átv.) 2. §-ának „eb” szövegrésze, 21. § (3) bekezdése, 45/A. § (1) bekezdés *b*) és *c*) pontja, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.33.924/2013/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá a már hatályon kívül helyezett, a fajtatizta ebek tenyésztési szabályairól szóló 64/1998. (XII. 31.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVMr.) 4. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének és a konkrét ügyben történő alkalmazhatatlanságának megállapítását, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésével, XXIV. cikkével és XXVIII. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó egyesület, a támadott bírósági határozat alapjául szolgáló közigazgatási per felperese 2013. január 17-én tenyésztő szervezetkénti elismerés iránti kérelmet nyújtott be a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Állattenyésztési Igazgatóságához (a továbbiakban: NÉBIH) nyolc eb fajta (beauceron, briard, picard, csupaszcú pireneusi juhászkutya, hosszúsőrű pireneusi juhászkutya, ardenni bouvier, flandriai bouvier, pireneusi hegyi kutya) vonatkozásában. A NÉBIH 2013. szeptember 4-i, 02.5/1285-2/2013. számú határozatában a fenti kutya fajták közül hat esetben (beauceron, briard, picard, hosszúsőrű pireneusi juhászkutya, flandriai bouvier, pireneusi hegyi kutya) elismerte az indítványozót tenyésztő szervezetként, míg az ugyanazon a napon meghozott 02.5/1325-3/2013. számú határozatában a csupaszcú pireneusi juhászkutya vonatkozásában a kérelmet elutasította, arra hivatkozással, hogy ezen eb fajtaból mindössze egyetlen példány található, így az Átv. 20. § (3) bekezdés *c*) pontjában írt feltétel (jelesül hogy a tenyésztési hatóság a tenyésztés-

sel foglalkozó szervezetet tenyésztőként csak akkor ismeri el, ha az a tenyésztési program megvalósításához megfelelő létszámú állatállománnyal rendelkezik) nem teljesül.

- [3] A Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: VM) felügyeleti jogkörben mindkét határozatot részben megváltoztatta. A 2013. október 31-én kelt MgF/843.-3/2013.I. számú határozatával (a továbbiakban: I. határozat) a hat elismert kutyafajta vonatkozásában a NÉBIH 02.5/1285-2/2013. számú határozatát részben megsemmisítette, mivel ezen ebfajták tekintetében már volt elismert ebtenyésztő egyesület (a Magyar Kutyatenyésztők Egyesülete, a továbbiakban: MKE), így az Átv. 21. § (3) bekezdése, valamint az FVMr. 4. § (1) bekezdése alapján, melyek szerint tenyésztőszervezetként fajtánként csak egy egyesület ismerhető el, az indítványozó már nem volt ilyenként elismerhető. Az ugyanezen a napon meghozott MgF/843.-3/2013. II. számú határozatával (a továbbiakban: II. határozat) a VM a NÉBIH 02.5/1325-3/2013. számú határozatát, egészen pontosan annak indoklását is megváltoztatta, és a csupaszarcú pireneusi juhászkutya vonatkozásában történő tenyésztőszervezetkénti elismerést arra tekintettel tagadta meg, hogy ezen ebfajtára is létezik már elismert tenyésztőszervezet (ugyan csak az MKE).
- [4] 3. Az indítványozó ezt követően mind az I., mind a II. határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte, eljárási és anyagi jogszabálysértésekre hivatkozással, és kérte azok hatályon kívül helyezését. Eljárási jogsértésként jelölte meg, hogy a felügyeleti jogkörben hozott határozatok egy olyan jogi személy panaszára születtek, amelynek nem volt az adott eljárásban ügyfélképessége, és hogy ő maga nem kapott értesítést a felügyeleti eljárás megindulásáról. Anyagi jogszabálysértésként azt jelölte meg, hogy jogi álláspontja szerint a fajtaklub (mint amilyen az indítványozó) megalakulásával és elismerésével az ún. „gyűjtőegyesület” (mint amilyen az MKE) a törvény erejénél fogva, külön eljárás nélkül megszűnik, így az MKE elismerése tulajdonképpen csak addig tarthatott, amíg az indítványozó mint fajtaklub meg nem alakult, azaz az MKE elismerése nem akadályozhatta volna meg az indítványozó elismerését, lévén az MKE mint „gyűjtőegyesület” tevékenysége „kiegészítő jellegű”.
- [5] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.33.924/2013/16. számú, elsőfokon jogerős ítéletében az indítványozó mint felperes keresetét elutasította. A felperes által eljárási jogsértésként megjelölt kereseti kérelmek közül az MKE ügyfélképességének hiánya tekintetében megállapította, hogy az eljárásban az MKE nem volt ügyfél, tekintve, hogy a felügyeleti eljárás hivatalból indult, így annak megindításához sem volt szükséges az MKE panasza. Eljárási jogsértésként értékelte viszont a bíróság azt, hogy a felügyeleti eljárás megindításáról az indítványozó nem kapott értesítést, ez azonban az ügy érdemére nem hatott ki, így erre alapozva a bíróság nem tartotta indokoltnak az I. és II. számú határozatok hatályon kívül helyezését. A bíróság nem osztotta a felperes álláspontját az anyagi jogszabálysértésként megjelölt rendelkezések vonatkozásában sem. Megállapította, hogy nincs olyan jogi rendelkezés, amely alapján az MKE egy, az adott fajtára specializálódott egyesület megalakításával automatikusan elveszítené a már megszerzett jogát a korábban számára lehetővé tett kutyafajták tekintetében a tenyésztőszervezeti elismerésre és működésre. A VM mint alperes tehát jogszerű határozatot hozott, amikor felügyeleti eljárás keretében a NÉBIH jogellenes határozatát részben megváltoztatta, és az indítványozó kérelmét a hat ebfajta vonatkozásában elutasította, hiszen e kérelmet már magának a NÉBIH-nek is – mint anyagi jogilag teljesíthetlent – el kellett volna utasítania. Mindezek miatt a bíróság az indítványozó mint felperes keresetét elsőfokon jogerős ítéletében elutasította.
- [6] 4. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ezen ítéletével szemben nyújtott be az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti panaszt. Az alaptörvény-ellenessé nyilvánítani kért jogszabályok és bírósági ítélet véleménye szerint sértik mindenekelőtt az egyesüléshez való jogot [Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdés], mivel a támadott jogszabályi rendelkezések alapján jogszerűen működő civil szervezetek jogszerű működése lehetetlenül el, és ezáltal bizonyos egyesületek nem végezhetnek többé olyan tevékenységet, melynek gyakorlása alapszabály-szerű működésükből fakad, és melynek gyakorlására létrejöttek; a támadott bírósági ítélet pedig a fentiek miatt személy szerint a panaszos egyesüléshez való jogának sérelmét okozza. Akik pedig megkapják az elismerést, azok „államigazgatási felügyelet alatt” kénytelenek működni, amely ellenkezik az egyesülési jogból fakadó egyesületi autonómia alapelvével. Ezzel kapcsolatban az indítványozó több korábbi, még az Alkotmány alapján született alkotmánybírósági határozatra is hivatkozik, így a 47/2008. (IV. 17.) AB határozatra, valamint 10/2011. (III. 9.) AB határozatra. Továbbá a panaszos szerint e jogszabályi rendelkezések, illetve az azokon alapuló, a konkrét ügyben hozott bírósági ítélet ellenkeznek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt, a jogállamiság részét képező jogbiztonság elvével, az Alaptörvény XXIV. cikkével (tisztességes

hatósági eljárás és a hatóság által jogellenesen okozott kár megtérítése) és XXVIII. cikkével is (tisztesseges bírósági eljáráshoz való jog), azonban utóbbi esetében indítványában csak annak (1) bekezdését jelöli meg mint Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét.

II.

[7] Az alkotmányjogi panasszal érintett jogszabályi rendelkezések:

[8] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„VIII. cikk (2) Mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

(2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[9] 2. Az Átv. indítványozó által támadott rendelkezései:

„2. § A törvény hatálya kiterjed a szarvasmarha, bivaly, juh, kecske, ló, szamár, sertés, baromfi, házinyúl, csincsilla, eb, mézelő méh, ponty, és az egyéb állatok gazdasági célú tenyésztés- és hasznosítására, valamint a vadászható vadfajok zárttéri, élelmiszer-termelési célú köztenyésztésére.”

„21. § (3) Fajták, keresztezési programok, hibridek esetében elismerés csak egy tenyésztő szervezet részére adható ki, függetlenül attól, hogy a fajta egységes cél és program szerinti nemesítése és törzskönyvezése több részszervezetben valósul meg. Ilyen esetben az elismert tenyésztő szervezet felel az egyes tagszervezetek tevékenységének egyenértékűségéért.”

„45/A. § (1) Állattenyésztési bírságot kell kiszabni arra, aki vagy amely
[...]

b) tenyésztőszervezeti elismerés nélkül törzskönyvezést végez, tenyészállatot minősít, nyilvános tenyészállat-bírálatot végez, egyéb tenyésztési szolgáltatást nyújt, vagy származási igazolást állít ki;

c) más tenyésztőszervezet jogosultságába tartozó fajta vonatkozásában törzskönyvezést végez, tenyészállatot minősít, nyilvános tenyészállat-bírálatot végez, egyéb tenyésztési szolgáltatást nyújt, vagy származási igazolást állít ki;

[...]

[10] 3. Az FVMr. indítványozó által támadott rendelkezései:

„4. § (1) Eb fajtát fenntartani, törzskönyvezni, teljesítményét meghatározni, tenyésztési adatot gyűjteni, nyilvántartani, feldolgozni, a tenyésztési dokumentációt kiadni csak tenyésztő szervezet jogosult. Fajtánként egy tenyésztő szervezet ismerhető el. A kis egyedszámú fajták – amelyek fenntartására önálló szervezet nem alakult meg – fenntartására létrehozott szervezet, fajtacsoporttól függetlenül több fajta fenntartására kaphat elismerést.”

III.

- [11] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [12] 1. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról az Alkotmánybíróság nem köteles külön döntenie; a panasz befogadását az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján az érdemi határozatban is elbíráhatja. Ennek alapján az Alkotmánybíróság a befogadásról az érdemi határozatban döntött; a befogadhatósági kritériumok vizsgálatának eredményeképpen a következőket állapította meg.
- [13] 2. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai feltételei:
- [14] Az indítvány tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [15] Az indítvány az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése vonatkozásában tartalmazza, az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkei vonatkozásában azonban nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog indítványozó szerinti sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Ezzel összefüggésben az indítvány az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése tekintetében tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, azonban az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkei tekintetében ilyen indokolást érdemben nem tartalmaz [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [16] Az indítvány egyértelműen megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket és bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont].
- [17] Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény – indítványozó szerint – megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [18] Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezések és a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [19] 3. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételei:
- [20] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette [Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont, 27. § b) pont].
- [21] Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés].
- [22] Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. §].
- [23] Az indítvány érvelésében azt állítja, hogy alaptörvény-ellenes az a törvényi és rendeleti szabályozás, mely eb-fajtként csak egy egyesületnek teszi lehetővé a tenyésztőszervezetkénti elismerést, valamint hogy úgyszintén alaptörvény-ellenes az erre alapozott jogerős bírói döntés. Így az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről legyen szó [Abtv. 29. §].
- [24] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható és érdemben elbíráható.

IV.

- [25] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkei vonatkozásában nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog indítványozó szerinti sérelmének lényegét, illetve ezzel összefüggésben az indítvány ugyancsak az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkei tekintetében nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozó hivatkozott továbbá az Alaptörvény B) cikkére, mégpedig – az indítvány tartalmából megállapíthatóan – annak (1) bekezdésére, a jogállamiság részét képező jogbiztonság sérelmére. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése azonban nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak; azt az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz keretében kivételesen,

csak a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetén vizsgálja [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [137]]. Mivel az indítványozó a támadott jogi rendelkezéseket és bírói döntést nem a visszaható hatályú jogalkotás vagy a kellő felkészülési idő hiánya miatt tartotta a jogbiztonság elvébe ütközőnek, ezért az indítvány e vonatkozásban nem felel meg annak a feltételnek, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be. Ezért az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkei, valamint B) cikk (1) bekezdése tekintetében az alkotmányjogi panaszt az Átv. 2. §-ának „eb” szövegrésze, 21. § (3) bekezdése, 45/A. § (1) bekezdés b) és c) pontja, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.33.924/2013/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, továbbá az FVMr. 4. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének és a konkrét ügyben történő alkalmazhatatlanságának megállapítására irányuló panaszselem vonatkozásában az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

- [26] 2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a megjelölt jogszabályi rendelkezéseknek és bírói döntésnek az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésébe ütközése miatti alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti panaszselemet vizsgálta. Az indítványozó érvelése szerint az Átv.-nek és a támadott bírói döntés által felülvizsgált közigazgatási határozat meghozatalakor hatályos FVMr.-nek azon rendelkezései, melyek szerint egy ebfajta tekintetében egy egyesület ismerhető el tenyésztőszervezetként, továbbá – ezáltal – közvetlenül azon bírói döntés is, mely ezeken alapul, ellentétesek az egyesüléshez való joggal, mely szerint – az Alaptörvény szóhasználata értelmében – mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni. A panaszos szerint az Alkotmány és az Alaptörvény egyesüléshez való jogra vonatkozó rendelkezései tartalmilag azonosak, így az Alkotmánybíróság felhasználhatja a korábbi, az Alkotmány hatálya idején keletkezett határozataiban kifejtett érveket és döntési szempontokat.
- [27] Az indítványozó mindenekelőtt hivatkozik a 47/2008. (IV. 17.) AB határozatra [ABH 2008, 1372.] Az Alkotmánybíróság azonban megjegyzi, hogy a korábbi Alkotmány alapján született ezen határozat is azt mondta ki, hogy az FVMr. akkor is vizsgálta 4. § (1) bekezdése nem alkotmányellenes, illetve, hogy az egyesülési jogot érdemben nem érinti a tenyésztőszervezetkénti elismerés hiánya. Hivatkozik továbbá a panaszos a 10/2011. (III. 9.) AB határozatra is [ABH 2011, 117.], mely egyebek mellett összefoglalta az egyesüléshez való jog addigi gyakorlatát, ez azonban tárgya szerint az egyesületek feletti, korlátlan (törvény által nem szabályozott és ezáltal nem behatárolt) ügyészi törvényességi felügyeleti jogkörrel foglalkozott.
- [28] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben az egyesüléshez való jog alaptörvénybeli tartalmából indult ki. Az Alaptörvény gyülekezési és egyesülési joggal kapcsolatos VIII. cikkének a kifejezetten az egyesülési jogra vonatkozó (2)–(5) bekezdései szerint: „(2) Mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni. (3) Pártok az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek. A pártok közreműködnek a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításában. A pártok közhatalmat közvetlenül nem gyakorolhatnak. (4) A pártok működésének és gazdálkodásának részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg. (5) Szakszervezetek és más érdek-képviselői szervezetek az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek.” E bekezdések közül jelen ügyben a pártokra vonatkozó (3)–(4) bekezdésnek nincs relevanciája, így annak vizsgálata a kérdéses ügy szempontjából mellőzhető. Az (5) bekezdés továbbá a nem civil szervezeti működésre vonatkozik, ahogyan azt az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Civil tv.) 2. § 6. pont b) alpontja is konkretizálja, mely szerint a Civil tv. „alkalmazásában civil szervezet: [egyebek mellett...] a Magyarországon nyilvántartásba vett egyesület – a párt, a szakszervezet és a kölcsönös biztosító egyesület kivételével – [...]”. Az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdése tehát – a külön nevesítettség okán – a szakszervezeteket és az egyéb érdek-képviselői szervezeteket kiemeli az egyesületek közül (amit a civil tv. csak megerősít), és az ilyen tevékenységre való alakulást, valamint magát az érdek-képviselői tevékenységet külön alaptörvényi védelem alá helyezi. Ebből következően az Alkotmánybíróságnak – megfelelő indítványra – mindenekelőtt azt kell vizsgálnia az egyesülési jog korlátozását sérelmező beadványoknál, hogy az indítványozó érdek-képviselői szervezet-e, ha pedig érdek-képviselői szervezet, akkor másodsorban azt, hogy ez a korlátozás az adott érdek-képviselői szervezet érdek-képviselői tevékenységének körébe tartozik-e. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a kutyaklubok lehetnek ugyan érdek-képviselői szervezetek, ám a tenyésztői tevékenység nem érdek-képviselői tevékenység, így eleve fel sem merülhet az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdésének sérelme. Mivel tehát jelen ügyben az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdése nem bír relevanciával, az Alkotmánybíróság – figyelemmel arra is, hogy a panaszos a VIII. cikk sérelmére hivatkozó kifejezett indítványt csak annak

- (2) bekezdése vélelmezett megsértése miatt terjesztett elő, vagyis az indítványhoz kötöttség elvére tekintettel – az egyesüléshez való jog sérelmének vizsgálatát érdemben csak a VIII. cikk (2) bekezdése vonatkozásában végezte el.
- [29] Az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése szerinti egyesületalapításhoz való jog magában foglalja a természetes személyek és az egyesületek azon jogát, hogy törvény által nem tiltott és más szervezeti formát nem előíró célra civil szervezeteket, egyesületeket alapítsanak, azokhoz szabadon, jogszabályi korlátozás nélkül, kizárólag az egyesületi alapszabály által arra rendelt szervek döntésének függvényében csatlakozhassanak, az egyesületből bármikor szabadon kiléphessenek, valamint az egyesület mint jogi személy azon jogát, hogy az egyesületnek az egyesületi működéshez és az alapszabályában foglalt céljainak megvalósításához nélkülözhetetlen belső életét létesítő okiratában, alapszabályában és más belső szabályzataiban önállóan, autonóm módon határozhassa meg és alakíthassa. Az egyesület szabad alapításához való, Alaptörvényben biztosított jog az egyesületek működése szabadságának szabályozását – kivéve az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdésében kiemelt szakszervezeteket és más érdek-képviselői szervezeteket – meghagyta a törvényhozó számára. Ez a védelem azonban nem terjedhet ki arra, hogy az egyesület tagjai tevékenységét olyan célok érdekében szervezze meg és hangolja össze, amely nem tartozik a civil szervezeti működés körébe, így különösen nem terjedhet ki arra, hogy bármilyen gazdasági jellegű tevékenységet alanyi jogon végezzen, illetve, hogy a korábban általa jogszerűen végzett, alapszabályában megfogalmazott, gazdasági jellegű tevékenység végzésére vonatkozó jogot az állam utóbb ne vonhatná el.
- [30] A sérelmezett jogszabályi rendelkezések jogalkotói célja egyértelműen egy alkotmányos érték, a fajtatiszta ebek tenyésztésének és törzskönyvezésének hiteles, államilag ellenőrizhető és számonkérhető működése, melynek elérésének reális és megfelelő módja a fajtánként egy elismert tenyésztőszervezet állami elismerésével kellően biztosítható. Azon egyesület, mely korábban ilyen, az Átv. és az FVMr. által immáron korlátozott, gazdasági jellegű tevékenységet végzett, kétségtelenül sérelmet szenved, azonban ez a sérelem csak érintőlegesen tekinthető az egyesüléshez való joggal kapcsolatban állónak, mely miatt az Átv.-ben és az FVMr.-ben foglalt korlátozás – a bemutatott előnyökhöz képest – nem tekinthető szükségtelennek és aránytalannak. Azzal, hogy egy egyesület a korábban végzett, ám akkor is csak kiegészítő jelleggel végezhető valamely gazdasági tevékenységet többé törvény alapján nem végezheti, az egyesüléshez való jog lényegi tartalmát jelentő civil szervezeti működés, azaz a nem gazdasági jellegű célok érvényre juttatása, valamint a szabad egyesületalapítás, az ahhoz való szabad csatlakozás és az abból való szabad kilépés, továbbá az egyesületi autonómia nem szenved csorbát. Mivel az Átv. hatálya annak 2. §-a értelmében eleve csak az ebek gazdasági célú tenyésztésére terjed ki (és például a hobbitenyésztésre nem), így az egyesület által esetleg ellátott érdek-képviselői tevékenységgel való közvetlen összefüggés hiánya miatt az Átv. és az annak végrehajtására kiadott FVMr. rendelkezései fogalmilag nem sérthetik az egyesüléshez való jogot.
- [31] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény 2. §-ának „eb” szövegrésze, 21. § (3) bekezdése, 45/A. § (1) bekezdés *b)* és *c)* pontja, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.33.924/2013/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, továbbá a már hatályon kívül helyezett, a fajtatiszta ebek tenyésztési szabályairól szóló 64/1998. (XII. 31.) FVM rendelet 4. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének és a konkrét ügyben történő alkalmazhatatlanságának megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése vonatkozásában elutasította, az Alaptörvény B) cikk 1) bekezdése, valamint XXIV. és XXVIII. cikkei vonatkozásában pedig az Abtv. 64. § *d)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Stumpf István s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybíróági ügyszám: IV/1347/2014.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3063/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróóság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróóság a Kúria Gfv. VII.30.296/2013/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján – az Alkotmánybíróaságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára hivatkozva – kérte a Kúria Gfv.VII.30.296/2013/6. számú végzése (amely az alapügyben eljárt Szegedi Törvényszéken 2.Fpkh.06-12-000008. számon folyt eljárásban a Szegedi Ítéltábla Fpkhf. IV.30.069/2013/2. számú jogerős végzését hagyja helyben) alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügyben – a főtítkári hiánypótlásra való felhívás teljesítését követően – az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásból való jog sérelmére hivatkozott, továbbá – véleménye szerint – sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének részét képező jogbiztonság követelménye.
- [3] Ennek oka az, hogy nézete szerint nem a törvényes bírói fórum járt el az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben. Előadta, hogy a felszámolási eljárásban eredetileg a Bács-Kiskun Megyei Bíróság járt el ügyében. Véleménye szerint mivel „az adós céggel szemben felszámolási eljárás elrendelésére az akkor hatályos jogszabályi rendelkezések szerint nem volt kizárólagos illetékessége” a Bács-Kiskun Megyei Bíróságnak, „ezáltal hatásköre” sem volt az ügy elbírálására. Álláspontja szerint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban Pp.) 28. §-a és a 43. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak az egész eljárás alatt vizsgálnia kell a hatáskör és illetékesség hiányát, ám ez az ügyében nem történt meg. Ez utóbbi tény kapcsán hivatkozott az Abtv. 29. §-a szerinti „a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség” fennállására, mivel a Kúria kizárólag a Pp. 275. § (2) bekezdése és a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 6. § (3) bekezdéseinek keretei között vizsgálta felülvizsgálati kérelmét. Az alaptörvény-ellenesség igazolásául az indítványozó az Alkotmánybíróaságnak a tisztességes eljárásra, valamint a jogbiztonság követelményére vonatkozó korábbi gyakorlatára is hivatkozik.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróóság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai feltételeit vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az indítványozó határidőben benyújtott alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek megfelel.
- [5] 3. Az Alkotmánybíróóság a befogadhatóság formai feltételeinek vizsgálatát követően az alkotmányjogi panasz tartalmi követelményeit vizsgálta. Ennek során az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörben eljárva megállapította, hogy az indítvány befogadhatóságának tartalmi feltételei – így az Abtv. 27. § a) pontja és 29. §-a szerinti feltételek – az adott ügyben nem állnak fenn.

- [6] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [7] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [8] 3.1. A tisztességes eljáráshoz való jog részét képező törvényes bíróhoz való jog alaptörvényi tartalmát a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat a következőképpen határozta meg az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnökének ügyáthelyezési hatáskörével kapcsolatban. „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés]. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapokon történhet”.
- [9] Az Alkotmánybíróság a 993/B/2008. AB határozatában hangsúlyozta, hogy „a »törvényes bírótól való elvonás tilalma« [...] – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésekor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. Az pedig éppen a törvény előtti egyenlőség érvényesülését szolgálja, hogy az említett jogszabályok mindenki számára olyan bíró közreműködését garantálják, akitől az ügy tárgyilagos megítélése nyilvánvalóan elvárható.” (ABH 2009, 2352, 2354–2355.)
- [10] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította: a törvényes bíróhoz való jog garanciális szabályai alóli kivétel volt az indítványokkal támadott, az OBH elnökének – a Bszi.-ben és a Be.-ben – biztosított lehetőség az ügyek áthelyezésére. A sérelmezett rendelkezések szerint az ügyek áthelyezése ugyan kivételesen történhetett, azonban sarkalatos törvény nem állapította meg ennek feltételeit. A jogalkotó nem határozta meg az áthelyezés szempontjait sem. Ennek eredményeként az ügyek áthelyezése – a vizsgált rendelkezések értelmében – a konkrét ügy ismeretében, az eljáró bíróság és/vagy a legfőbb ügyész indítványára (a kijelölt bíróság és a legfőbb ügyész véleménye birtokában) teljesen az OBH elnökének szabad belátásán múlt. Nem változtat ezen a tényen az sem, hogy az OBH elnöke a bíróságok leterheltségére figyelemmel több bíróság véleményét is beszerezte a kijelölés – illetőleg esetlegesen bírókirendelés lehetősége – céljából, a már elkészült és később 3/2012. (II. 20.) OBH Elnöki ajánlasként kiadott – az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyekben hozott határozatok idején még nem ismert – szempontok szerint járt el, figyelemmel volt a bíróságok aktuális munkaterhére és a kijelölésre a kiválasztott bíróság véleményének ismeretében került sor. Az eljáró bíróságnak az OBH elnöke saját mérlegelésén alapuló kijelölése azonban így az Alaptörvénynek a tisztességes eljárás követelményét megfogalmazó XXVIII. cikke (1) bekezdéséből következő, a törvényes bíróhoz való jog sérelmét eredményezte, mivel a jogi szabályozás a pártatlan bíráskodás ún. objektív tesztjének nem felelt meg.” {Indokolás [32]–[34]}.
- [11] A fentiek alapján tehát a törvényes bíróhoz való jog korlátozása, illetve sérelme elsősorban azokban az esetekben merülhet fel, amelyekben a bírósági szervezetrendszeren kívüli döntés eredményezi azt a helyzetet, hogy egy konkrét ügyben nem az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) jár el. A jelen ügyben azonban ez nem merült fel, mivel annak megítélése, hogy egy polgári ügyre valamely bíróság kizárólagosan illetékes-e, illetve ennek esetleges hiánya egyben a hatáskör hiányát is jelenti – főszabály szerint – önálló jogértelmezési kérdésnek minősül.

- [12] 3.2. Az Alkotmánybíróság az indítvánnyal összefüggésben ismételten rámutat arra: az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség esetén. A bírói döntés irányának, önmagában a bírósági joggyakorlat tartalmának (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban nem rendelkezik hatáskörrel. Ebből következően a bírói döntés alaptörvényellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {erről lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtettek mellett rámutat arra is, hogy a támadott bírói döntés tárgya a hitelezői kifogás elbírálása volt. E kifogás pedig arra irányult, hogy a bíróság állapítsa meg: a felszámoló a felszámolási eljárás szabályait súlyosan megsértette az egyik hitelező igényének nyilvántartásba vételével és kielégítésével. A Kúria döntésének ezért nem volt tárgya – és nem is lehetett tárgya – az a kérdés, hogy a felszámolást elrendelő bíróságnak fennállt-e az illetékessége. Következésképpen a Kúria alkotmányjogi panasszal támadott döntése és a hivatkozott alapvető jog között még akkor sem lehetne megállapítani az alkotmányjogi összefüggést, ha a felszámolást elrendelő bíróság eljárása – az Alkotmánybíróság fentiekben bemutatott gyakorlat szerint – a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének lehetőségét valóban felvetné.
- [14] Mindezek alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz e tekintetben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, mivel az Alkotmánybíróság nem veheti át az igazságszolgáltatás szerepét és nem jogosult egy kizárólag a rendesbírói szervezetre tartozó ügyben további jogorvoslati fórumként eljárni. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján – a tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében visszautasította.
- [15] 3.3. Az indítványozó szerint sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének részét képező jogbiztonság elve is azáltal, hogy nem törvényes bírói fórum járt el az alapügy megindulásakor.
- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése a jogállamiság klauzulára csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a kellő felkészülési idő hiánya esetén lehet hivatkozni alkotmányjogi panasz eljárásban. {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91], 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22] 3035/2015. (II. 20.) AB végzés Indokolás [27]}. Tekintettel arra, hogy alkotmányjogi panasz a jogállami jogbiztonság sérelmére önmagában nem alapítható, az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében is visszautasította az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1346/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3064/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.816/2013/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria – haszonélvezeti jog bejegyzése iránt indított perben hozott – Pfv.I.20.816/2013/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] Az indítványozó szerint a Kúria támadott döntése az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jog sérelmét valósítja meg.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló alapügy felperesei keresetükben kérték egy 1995-ben – időközben elhunyt fiukkal – kötött szóbeli megállapodás alapján haszonélvezeti joguk bejegyzését a per tárgyát képező ingatlanon, amely tekintetében az indítványozó alperesnek özvegyi haszonélvezeti joga állt fenn.
- [5] Az első fokon eljáró Pécsi Városi Bíróság ítélete szerint a bizonyítékok alapján aggálytalanul megállapítható volt, hogy a korábbi szóbeli megállapodás alapján a felperes szülők haszonélvezeti jogot szereztek a lakóház, udvar, gazdasági épület megjelölésű ingatlanon. A bíróság megkeresni rendelte az illetékes földhivatalt e jog ingatlannyilvántartásba való bejegyzése iránt, az alperes indítványozó özvegyi jogát rangsorban megelőzően.
- [6] Az alperesek által benyújtott fellebbezés után, a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, a keresetet elutasította és mellőzte a földhivatal megkeresését, ezen felül az ítéletet hatályon kívül helyezte és az első fokon eljáró bíróságot újabb határozat hozatalára utasította.
- [7] A felülvizsgálati bíróságként eljáró Kúria viszont a jelen panasszal támadott ítéletében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a felperesek haszonélvezeti jogát megállapító elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy a Kúria döntése azért ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, mert az túlterjeszkedett mind a kereseti kérelmen, mind az alapügy iratanyagán. Álláspontja szerint a támadott ítélet olyan mértékben – azaz a teljes ingatlanra vonatkozóan – állapította meg a felperesek haszonélvezeti jogát, amelyet az alapügyben maguk sem kértek.
- [9] Az indítványozó érvelése alapján az alapügy irataiból is megállapítható módon, a felek egykori megállapodása értelmében csupán az ingatlan alagsori raktárhelyiségére és padlásterére korlátozták volna a haszonélvezeti jogot, tehát a Kúria teljes körű haszonélvezetet megállapító ítélete alaptörvény-ellenes módon korlátozza az indítványozó özvegyi jogát, miáltal sérti a tulajdonhoz való jogát.
- [10] A panaszos által felvetett aggályok alapján az ítélet az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével jár, mert a bírói ítélet korlátozza a tulajdonhoz való jogból következő rendelkezési jogát, megakadályozza őt a tulajdon szabad gyakorlásában. Álláspontja alátámasztása céljából az indítványozó számos korábbi, általa relevánsnak tekintett alkotmánybírósi határozatból idéz.
- [11] 2. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani. A Kúria határozatát az indítványozó 2014. június 10. napján vette kézhez. Az alkotmányjogi panaszt postai úton nyújtották be és 2014. augusztus 4. napján érkezett az elsőfokú bírósághoz, ezért a panasz határidőben beérkezettnek tekinthető.
- [13] A panasz megfelel továbbá az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott formai követelményeknek, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi ren-

delkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, a támadott bírói döntést, tartalmazza a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, és kifejezett kérelmet a Kúria megtámadott ítélete megsemmisítésére.

- [14] 3. A befogadhatóság tartalmi feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [15] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket.
- [16] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [17] Az indítványozó az alapügy I. rendű alpereseként a jogvitában félként szerepel, így érintettsége nyilvánvaló és az Abtv. 27. §-a, valamint az 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak tekinthető.
- [18] Az indítványozó panaszával a felülvizsgálati fórumként eljáró Kúria ítéletét támadja, a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [19] 4. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy, vagy szervezet akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {erről lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [21] Az indítványozó elsődlegesen arra alapozza a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét, hogy az a felperesek kereseti kérelmén túlterjeszkedve, a teljes ingatlanra kiterjedően állapította meg a haszonélvezeti jogot.
- [22] Az Alkotmánybíróság áttekintette a bírósági eljárás iratait, köztük a felperesek által 2011. július 19. napján előterjesztett kereseti kérelmet, a fellebbezéseket, valamint a 2013. április 17. napján érkezett felülvizsgálati kérelmet is.
- [23] A Pécsi Városi Bíróság ítéletének indokolásában található utalás szerint felmerült ugyan, hogy a szóbeli megállapodás értelmében a felpereseknek haszonélvezeti joguk alapján egy alagsori raktárhelyiség és a padlástér használatára lett volna lehetőségük, azonban a bíróság ezt nem emelte be a tényállásba, a szülők haszonélvezeti jogát – a kereseti kérelemnek megfelelően – a teljes ingatlan tekintetében határozta meg.
- [24] Az Alkotmánybíróság álláspontja alapján tehát az alkotmányjogi panaszban kifejtett további aggályok valójában a bíróság által megállapított tényállást vitatják, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára irányulnak, amelyre az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.

- [25] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria döntésének érdemével kapcsolatosan nem jelölt meg olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [26] 5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadhatósági akadályban szenved. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1465/2014.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3065/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.474/2013/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozók képviselőjében ügyvédjük terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, kérve a Kúria Pfv.VI.21.474/2013/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá azt, hogy – amennyiben az Abtv. 53. § (4) bekezdése szerinti, a végrehajtás felfüggesztésére irányuló indítványozói kérelemnek az elsőfokú bíróság nem tesz eleget –, az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján hívja fel az elsőfokú bíróságot a jogerős ítélet és a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet végrehajtásának felfüggesztésére.
- [2] 1. A Kúria támadott ítélete szerint az indítványozók (a per felperesei) az 1998-ban megkötött öröklési szerződés alapján lettek a 2006-ban elhunyt örökhagyó (a továbbiakban: jogelőd) örökösei. A jogelődnek – az öröklési szerződésben megnevezett ingatlanon felül – Dunaharasztiiban további nyolc ingatlan állt a tulajdonában, amelyek belterületbe vonásához kapcsolódó út-, és közműépítés miatt mintegy 3 508 436 forint fizetési kötelezettsége keletkezett. Ezt a költséget a jogelőd, ingatlanai részbeni értékesítéséből származó vételárból kívánta fe-

dezni, ezért megállapodott az általa ismert alperessel két ingatlan értékesítésében. A 2002. március 2. napján kelt adásvételi előszerződésben a szerződő felek vállalták, hogy a dunaharaszti ingatlan megosztását és belterületbe vonását követően adásvételi szerződést kötnek a kialakított új, külön helyrajzi számon nyilvántartott 769 m² területű és a 924 m² területű beépítetlen ingatlanokra. Az előszerződés szerint a két ingatlan együttes vételára 11 851 000 forint, amelyből az alperes e szerződés aláírásával egyidejűleg megfizetett 1 400 000 forintot, a szerződés aláírását követően 30 napon belül pedig vállalta további 2 600 000 forint megfizetését, míg a fennmaradó vételár havi 400 000 forintos részletekben volt esedékes. Az alperes a részletfizetési kötelezettségének nem pontosan tett eleget, ezért a jogelőd 2002. október 25-én felszólította őt a teljesítésre. A jogelőd levelében foglaltak szerint az egyik helyrajzi számú ingatlan vételára 5 383 000 forint, míg a másik helyrajzi szám alatti ingatlan vételára 6 468 000 forint volt. Az alperes részletfizetésére figyelemmel a jogelőd és az alperes 2003. január 8. napján a másik alatti ingatlanra megkötötte az adásvételi szerződést, amelyben annak vételáraként 2 600 000 forintot tüntettek fel, továbbá rögzítették, hogy az ingatlan közművesítetlen. A jogelőd és az alperes annak ellenére tüntette fel a 2 600 000 forint vételárat, hogy a közöttük létrejött megállapodás szerint az 6 468 000 forint volt. Az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában az ítélet szerint egyébként az ingatlan közművesített volt. Az adásvételi szerződés alapján a másik helyrajzi számú ingatlan tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásba az alperes javára bejegyzésre került, ezzel az ingatlannal kapcsolatban a jogelőd és az alperes között a továbbiakban vita nem volt. Az alperes azonban a havi részletfizetési kötelezettségét a továbbiakban sem teljesítette pontosan, ezért a jogelőd 2003. augusztus 28-án kelt, alpereshez intézett levelében bejelentette, hogy az egyik helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan vonatkozásában a végleges szerződés megkötésétől eláll. Az alperes (az alapper alperese) ezt követően pert indított a jogelőddel szemben. A Pest Megyei Bíróság a 14.P.21.505/2004/31. számú ítéletével – amelyet a Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.21.115/2005/4. számú ítéletével 2006. január 27-én jogerőre emelt – létrehozta a felek között az adásvételi szerződést az egyik helyrajzi szám alatti ingatlanra azzal, hogy az ingatlan vételárát 9 251 000 forintban határozta meg. Az indokolás szerint a 9 251 000 forint az előszerződésben a két ingatlan együttes értékeként meghatározott 11 851 000 forint és a másik helyrajzi számú ingatlanra megkötött adásvételi szerződésben írt 2 600 000 forint vételár különbözte.

- [3] Ezt követően a jogelőd 2006. július 17-én elhunyt, örökösei végintézkedés folytán az indítványozók lettek, a hagyaték átadására a 2006. szeptember 20-án jogerős 1425.Kjő.324/2006/3. számú hagyatékátadó végzéssel került sor.
- [4] Az alperes a másik helyrajzi számú ingatlant 2008-ban 12 000 000 forintért értékesítette.
- [5] Az indítványozók 2010-ben keresettel támadták meg a jogelőd és az alperes között 2003. január 8. napján a másik helyrajzi számú ingatlanra vonatkozóan létrejött adásvételi szerződést, állítva annak érvénytelenségét. Hivatkozásuk szerint az adásvételi szerződés egyrészt uzsorás, másrészt jóerkölcsbe ütközik, ezért az érvénytelenségi ok kiküszöbölésével kérték az alperest kötelezni 14 032 000 forint és annak 2008. augusztus 11-től járó kamata megfizetésére.
- [6] A Fővárosi Törvényszék 65.P.25.187/2010/32. számú ítéletével a keresetet elutasította, majd az indítványozók fellebbezését követően a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.21.870/2012/3. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indítványozók a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, amelyben elsődlegesen kérték annak megváltoztatásával a keresetüknek megfelelő határozat meghozatalát, másodlagosan pedig a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság kötelezését új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. A Kúria 2014. április 22-én hozott ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megállapítása szerint a támadott adásvételi szerződés nem színlelt, ugyanis az 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: régi Ptk.) 207. § (6) bekezdésében megfogalmazott színlelés akkor állapítható meg, amikor a feleknek hiányzik a nyilatkozataik alapján keletkező szerződés létrejöttéhez szükséges ügyleti akarata, márpedig az az indítványozók által sem volt vitatott, hogy mind jogelődjük, mind az alperes adásvételi szerződést kívánt kötni. A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletében kifejtettek szerint téves az az indítványozói hivatkozás, hogy az adásvételi szerződésben a nem valós vételár színleltséget eredményez, továbbá helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a régi Ptk. 202. §-ában foglalt feltételek (uzsorás szerződés) sem álltak fenn. A jogelőd nyugdíjas volt, ezen kívül megélhetését az indítványozókkal megkötött öröklési szerződés biztosította, így megélhetéséhez nem volt szükség az ingatlanok értékesítésére. A jogelőd nyolc belterületbe vont ingatlannal rendelkezett, az a tény, hogy a közművesítések összköltségét a nyolc ingatlanból kettőnek az értékesítésével tudta fedezni, az általános közfelfogás szerint sem minősül kényszerhelyzetnek.

- [7] Ezért az uzsora szubjektív eleme, azaz a hátrányos helyzet kihasználása nem állt fenn, így a bíróságoknak az objektív feltétel, a feltűnően aránytalan előny fennállását vizsgálnia nem kellett. A Kúria kiemelte továbbá, hogy azt, hogy egy szerződés érvénytelen-e, mindig a szerződés megkötésének időpontjára nézve kell vizsgálni. Végül a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet megállapította, hogy az a tény, hogy az adásvételi szerződésben a felek nem a valós vételárat tüntették fel, illetve ennek alátámasztására a közművesített ingatlant közművesítenként szerepeltették, „nem helyes”, azonban e tények önmagukban nem teszik a szerződést jóerkölcsbe ütközővé, az illetékalap, illetőleg a jövedelem eltitkolása következményeit ugyanis más jogági normák vonják le.
- [8] 2. Az indítványozók szerint a színlelt szerződés tényállását az elsőfokú és másodfokú ítéletek tényszerűen észlelték, azonban elmulasztották a semmisség hivatalbóli észlelésére előírt eljárást, amelyet a támadott felülvizsgálati ítélet sem küszöbölt ki, és nem adta ésszerű magyarázatát annak, hogy a vételár színlelése miért nem teszi a szerződést színleltté. Az uzsorás szerződés objektív feltételének önmagában a peradatokból kivehető tényállását az elsőfokú és másodfokú bíróságok a szubjektív feltétel hiányára levont okszerűtlen következtetés miatt nem vizsgálták, ezt a hiányosságot a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet sem küszöbölte ki, és így az ítélet a tények „mesterséges csoportosításával” a szubjektív feltétel (kényszerhelyzet) fennállásának hiányára helyezkedett. Az elsőfokú és a másodfokú bíróság a jóerkölcsbe ütközés tényállása körében az adásvétel három lényeges fogalmi eleme (dolog, vételár, átruházás) közül az átruházás valós jogi ténye mellett, a hamis dologállapot és hamis vételár ellenére a szerződést a társadalom általános erkölcsitélete szempontjából megfelelőnek minősítette és ezt a támadott felülvizsgálati ítélet sem küszöbölte ki. Mindezek okán pedig a felülvizsgálati ítélet alaptörvény-ellenes, mivel sérti az indítványozóknak az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásban („Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése”), a B) cikk (1) bekezdésében, az R cikk (1), (2) és (3) bekezdésében, a XIII. cikk (1) bekezdésében, és a XV. cikk (2) bekezdésében biztosított jogait.
- [9] A jogállamiság sérelme megvalósult azzal, hogy a vételár és dologállapot színleltségének jogkövetkezményeit az eljáró bíróságok nem vonták le. A Nemzeti Hitvallás idézett részének sérelmét eredményezte, hogy az igazságszolgáltatás nem biztosított jogvédelmet az indítványozók számára, és a rend és az igazság elvei nem érvényesültek. Sérült az indítványozók tulajdonhoz való joga azzal, hogy „tulajdonjogukat a[z] egyik helyrajzi számú ingatlanról 2008-ban letörölték”, továbbá vagyoni jogaik érvényre jutását a támadott ítélet nem biztosította. Az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdését sérti az indítványozók szerint az, hogy a támadott felülvizsgálati ítélet az alperes ellenszolgáltatás nélküli vagyongyarapodását biztosította az indítványozók hátrányára. Végül az indítványozó szerint a felülvizsgálati ítélet nem alkalmazta a régi Ptk. 4. §-át, 200. §-ának (1) és (2) bekezdését, 207. §-ának (6) bekezdését, 237. §-ának (2) bekezdését, továbbá a 724/B/1994. AB határozat, a 20/1997. (III. 19.) AB határozat, a 32/1991. (VI. 6.) AB határozat egyes megállapításait, valamint az 1/2010. (VI. 28.) PK véleményben és a 2/2010. (VI. 28.) PK véleményben foglaltakat.
- [10] Az indítványozók jogi képviselője 2014. december 17-én kelt beadványával az alkotmányjogi panaszt kiegészítette. A panasz-kiegészítés részben megismétli a panaszban foglaltakat, majd hivatkozik arra, hogy az Alaptörvényben biztosított tulajdonjog védelme nemcsak az indítványozók tulajdonjogának, hanem azzal összefüggő tulajdonjogi kötelmi igényeiknek a biztosítására is vonatkozik, amelynek a támadott ítélet – az indítványozóknak vagyoni hátrányt okozva – nem tett eleget. A tulajdonjog védelme körében hivatkozik továbbá a panasz-kiegészítés a 64/1993. (XII. 22.) AB határozat, a 17/1992. (III. 30.) AB határozat és a 40/1997. (VII. 1.) AB határozat egyes megállapításaira.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott formai és tartalmi követelményeknek.
- [12] 4. Az indítványozók jogi képviselője a Kúria támadott ítéletét 2014. június 30-án vette kézhez, az indítványt 2014. augusztus 25-én, az 56. napon, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül adta postára, így a panasz határidőben benyújtottnak tekintendő. Az indítványozók megjelölték az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény meg-

sértett rendelkezéseit, továbbá az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett felülvizsgálati ítélet megsemmisítésére.

- [13] Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.474/2013/6. számú ítélete elleni alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 51–52. §-aiban foglalt formai feltételeknek megfelel.
- [14] 5. Ezt követően az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése szerint mérlegelési jogkörében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. §-ai szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ban foglalt feltételeket.
- [15] Az indítványozók az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperesek voltak, így érintettségük megállapítható, úgyszintén az is, hogy az indítványozók a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.
- [16] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy az ügyben felmerült alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [17] Az indítvány hivatkozása szerint a Kúria felülvizsgálati ítélete az indítványozóknak az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásban („Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése”), B) cikkének (1) bekezdésében, és az R) cikkének (1)–(3) bekezdésében biztosított jogait sérti.
- [18] Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a Nemzeti Hitvallás és az R) cikk (1)–(3) bekezdése nem az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogait tartalmazza, hanem az Alaptörvény primátusára, értelmezésére és – a jogszabályokkal együtt – mindenkire kötelező voltára vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket.
- [19] Hivatkoztak az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére is, az Alkotmánybíróság azonban a követett gyakorlata alapján fenntartja azt az álláspontját, hogy a jogbiztonság sérelmére alkotmányjogi panasz – a visszaható hatályú jogalkotás és a kellő felkészülési idő hiánya esetét kivéve – nem alapítható.
- [20] Állították az indítványozók a támadott ítélet kapcsán az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való joguk sérelmét, továbbá azt, hogy az ítélet a XV. cikk (2) bekezdését sértően „az alperes ellenszolgáltatás nélküli vagyongyarapodása miatt” diszkriminatív volt.
- [21] Az alkotmányjogi panaszról megállapíthatóan az indítványozók valójában azt vitatták, ahogyan a Kúria (valamint az ügyben eljáró első-, és másodfokú bíróság) a régi Ptk. rendelkezését az adásvételi szerződés általuk állított színleltése, uzsorás volta, és jóerkölcsbe ütközése kapcsán értelmezte. Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint önmagában az a tény, hogy egy polgári jogi igény érvényesítése során, a keresetet elutasító bírói döntés következtében a jogosnak vélt vagyonnövekedés elmarad, illetve a perköltség viselése hátrányosan érinti a vesztes fél vagyoni helyzetét, nincs kihatással az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogra, ahogyan önmagában a pervesztesség sem hozható összefüggésbe a XV. cikk (2) bekezdése szerinti vagyoni alapon történő diszkriminációval.
- [23] Az indítványozók a fentiekben kifejtettek szerint, a felülvizsgálati eljárás során hozott döntéssel kapcsolatosan nem állítottak olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

- [24] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint Ügyrendjének 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1601/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3066/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.078/2014/2. számú ítéletével, a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.634.735/2012/4. számú ítéletével és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 6.M.2763/2011/6. számú ítéletével összefüggésben ezen ítéletek nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítása, alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése, valamint a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény – már nem hatályos – 8. § (1) bekezdés *b*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítása, nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítása, továbbá a perben történő alkalmazási tilalmának megállapítása iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó 2014. július 17-én a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására 2014. november 13-án kiegészítette.
- [2] 1.1. Az indítványozó 2005. július 18-tól köztisztviselőként állt a Nemzeti Innovációs Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) alkalmazásában. Az indítványozó köztisztviselői jogviszonya 2010. július 6-i hatállyal kormánytisztviselői jogviszonnyá alakult át. A Hivatal az indítványozó kormánytisztviselői jogviszonyát 2011. május 25-én közölt felmentéssel indokolás nélkül megszüntette. A munkavégzés alól 2011. június 17-étől 2011. augusztus 17-éig felmentette, amely időszakra átlagkeresetet, ezen kívül két havi illetménynek megfelelő végkielégítést fizetett meg. Az okirat a felmentés indokolását a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 8. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján nem tartalmazta.

- [3] 1.2. Az indítványozó a munkáltatói intézkedés ellen 2011. június 9-én a Fővárosi Munkaügyi Bírósághoz fordult, keresetében a felmentés jogellenességének és rendeltetésellenességének megállapítását kérte. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 6.M.2763/2011/6. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában a munkaügyi bíróság rámutatott, hogy az Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) a Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontját 2011. május 31-ével semmisítette meg, ezért a felmentés indítványozóval való közlésekor (2011. május 25.) a jogszabály hatályos volt, tehát nem jogellenes. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az ügyben irányadó 1992. évi XXII. tv. (régi Mt.) 6. § (4) bekezdése alapján a felmentés jogszerűségének megítélésénél a közlés napja irányadó. Ekkor a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja hatályos volt.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 51.Mf.634.735/2012/4. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A döntés indokolásában kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság a kormánytisztviselők vonatkozásában a Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontját *pro futuro*, vagyis a jövőre nézve semmisítette meg, ezért e rendelkezést a Hivatal a felmentés közlésének időpontjában jogszerűen alkalmazhatta. Az Európai Unió Alapjogi Chartája 30. cikkének az indítványozó által állított sérelmével összefüggésben a másodfokú bíróság megállapította, hogy a magyar jogalkotó a Kjt. megalkotásával nem uniós jogot hajtott végre.
- [5] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. Ebben többek között hivatkozott az Európai Unió Alapjogi Chartájának értelmezésére, az Európai Unióról Szóló Szerződésre, és az emberi méltóságnak megsértésére az Abh.-val és az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) *K.M.C. kontra Magyarország* [(19554/11), 2012. július 10.] ügyben hozott ítéletével összefüggésben.
- [6] A Kúria az Európai Unió Bíróságánál előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett. Az Európai Unió Bírósága végzésében (ügyszám: C-332/13.) megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel a szóban forgó ügyben, mivel a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe. Ezt követően a Kúria az eljárást folytatta, majd ítéletével a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.634.735/2012/4. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [7] A döntés indokolásában a Kúria rámutatott, hogy az Alkotmánybíróság általi *pro futuro* megsemmisítésből az következik, hogy a felmentés közlésekor a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazható volt, ezért a másodfokú bíróság erre vonatkozó jogi érvelése nem jogszabálysértő.
- [8] 1.3. Az indítványozó a Kúria ítélete ellen fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Kúria támadott döntését, továbbá az első- és másodfokú döntéseket is. Álláspontja szerint az ítélet sérti az Alaptörvény II. cikkében szabályozott emberi méltósághoz való jogát, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt munka és foglalkozás szabad megválasztásához való jogát, az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jogát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt hatékony bírói védelemhez fűződő alapjogát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát, továbbá ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság követelményével, az Alaptörvény T) cikkével és az Alaptörvény 28. cikkével is.
- [9] Előadta, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2011. május 31-i hatállyal megsemmisítette. Az Abh. ugyan nem *ex nunc* hatállyal semmisítette meg a rendelkezést, az azonban álláspontja szerint az Abh. meghozatala időpontjától kezdve alkotmányellenes, illetve 2012. január 1-jétől alaptörvény-ellenes.
- [10] Álláspontja szerint a jogszabály *pro futuro* megsemmisítése nem teszi az Abh. kihirdetését követően közzététel nélkül felmentést alkotmányossá, illetve a vonatkozó jogszabályi rendelkezést alkalmazandóvá, hiszen a bíróságnak az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján kell eldöntenie.
- [11] Az indítványozó azt is állította, hogy az ítélet ellentétes az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésével, amely szerint Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. A munkáltatói intézkedés ellentétes továbbá az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: EJEE, melyet Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvény hirdetett ki) 6. cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezéssel. Az indítványozó ismertette az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) *K.M.C. kontra Magyarország* [(19554/11), 2012. július 10.], illetve *N.K.M. kontra Magyarország* [(73743/11), 2013. november 26.] ügyekben hozott ítéleteit, melyekben az EJEB elmarasztalta Magyarországot az indokolás nélküli felmentéssel kapcsolatban a hatékony bírói felülvizsgálathoz fűződő jog megsértése miatt.

- [12] Az indítványozó összefoglalva azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság folytassa le a Kjtj. 8. § (1) bekezdés *b*) pontja Alaptörvénnyel való összhangjának és nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát, valamint jelen ügyben történő alkalmazhatóságának vizsgálatát; állapítsa meg az alaptörvény-ellenességet és a nemzetközi szerződésbe ütközést, és semmisítse meg a támadott döntéseket.
- [13] 2. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [14] 2.1. Az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen az indítványozónak az Abtv. 27. §-a szerinti érintettségét, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. §-ai szerinti feltételek fennállását.
- [15] Az indítványozó perbeli jogi képviselője a támadott bírói döntést 2014. május 13-án vette át, az alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2014. július 14-én, a határidő utolsó napján postára adta, az alkotmányjogi panasz tehát határidőben benyújtottnak tekintendő. Az indítványozó részben teljesítette az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeket is, és az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [16] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további – tartalmi – feltételeit határozza meg. Eszerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [17] Az Alkotmánybíróság a panaszban hivatkozott alapjogok sérelmének vizsgálata során a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatban a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontok figyelembe vételével járt el.
- [18] 2.2. Az Abh. – egyéb rendelkezések mellett – megállapította, hogy a Kjtj. 8. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2011. május 31-i hatállyal megsemmisítette. A határozat meghozatalakor hatályban volt, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: régi Abtv.) 42. §-a alapján az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabályi rendelkezés főszabályként a határozat közzétételét követő napon veszítette hatályát. A régi Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján azonban az Alkotmánybíróság az alkotmányellenes jogszabály hatályon kívül helyezésének időpontját ettől eltérően is meghatározhatta, ha ezt a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolta. A *pro futuro* megsemmisítés két előfeltétele, hogy egyrészt a megalkotandó új jogszabály hatálybalépéséig biztosítható legyen a jogrend kiszámítható működése, másrészt, hogy az alkotmányellenes jogszabály időleges hatályban tartása kevesebb veszélyt jelent a jogrend épsége szempontjából, mint az azonnali megsemmisítés [47/2003. (X. 27.) AB határozat, ABH 2003, 525, 549–550.].
- [19] Az Alkotmánybíróság az Abh. meghozatala során, a megsemmisítés időpontjának meghatározásánál figyelemmel volt arra, „hogy mivel a Kjtj. 10. § (1) bekezdése alapján a kormánytisztviselői jogviszonyokban a Ktv.-nek a köztisztviselő lemondására és felmentésére vonatkozó 16–17. §-ai nem alkalmazandók, a Kjtj. 8. § (1) bekezdésének megsemmisítése következtében a kormánytisztviselői jogviszony lemondással és felmentéssel való megszüntetése szabályozatlanul marad. Időt kívánt biztosítani a jogalkotónak az Alkotmánynak megfelelő szabályok megalkotására, ezért a Kjtj. 8. § (1) bekezdését a jövőre nézve úgy semmisítette meg, hogy az 2011. május 31-én veszti hatályát.” (ABH 2011, 49, 84.)
- [20] A *pro futuro* megsemmisítéssel tehát az Alkotmánybíróság az alkotmányellenes jogszabályt meghatározott időtartamra kifejezett rendelkezésével a jövőre nézve alkalmazandónak nyilvánítja, és ilyen esetekben az alkotmányellenes jogszabály alkalmazhatósága tekintetében nincs mód sem egyedi, sem generális jelleggel annak ismételt elbírálására [lásd 1813/B/2010. AB határozat (ABH 2011, 2936, 2939.)].
- [21] 2.3. Az Alkotmánybíróság ezt az álláspontját erősítette meg az elmúlt időszak során, a Kjtj. 8. § (1) bekezdése alapján felmentett személyek alkotmányjogi panaszai alapján meghozott végzéseiben [lásd 3041/2013. (II. 28.) AB végzés, 3042/2013. (II. 28.) AB végzés, 3043/2013. (II. 28.) AB végzés, 3044/2013. (II. 28.) AB végzés, 3045/2013. (II. 28.) AB végzés és 3167/2013 (IX. 17.) AB végzés], amikor kimondta, hogy „[a] *pro futuro* hatállyal megsemmisített jogszabályt (jogszabályi rendelkezést) az adott alkotmánybírósági határozat indokolásában a *pro futuro* megsemmisítés meghatározott okától függetlenül, minden esetben alkalmazni kell, amíg a megsemmisített jogszabály hatályát nem veszti, hacsak az Alkotmánybíróság az adott alkotmánybírósági határozatban másként nem rendelkezik.” {3167/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [22]}

- [22] Ezekben az ügyekben az Alkotmánybíróság – a jelen ügghöz hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyokról döntve – azt állapította meg, hogy tekintettel arra, hogy a bíróságok – a *pro futuro* megsemmisítés miatt – az Abh. közzététele után is kötelesek voltak az alkotmányellenessé nyilvánított Kjtj. 8. § (1) bekezdését alkalmazni, az alkotmányjogi panaszok nem tartalmaznak új, alapvető alkotmányjogi kérdéseket, ugyanis az indítványban előadottakat az Abh.-ban az Alkotmánybíróság már elbírálta.
- [23] A jelen ügyben állított alapjogi sérelmekkel összefüggésben ugyanerre a következtetésre jutott az Alkotmánybíróság, ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.
- [24] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének megsértését is állította alkotmányjogi panaszában, vagyis jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát kezdeményezte, amelyre azonban az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján nem jogosult. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján e tekintetben is visszautasította.
- [25] 2.5. Az Abtv. 27. §-a alapján az alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a T) cikket, valamint a 28. cikket is. Alkotmányjogi panaszban azonban nem lehet hivatkozni ezen alaptörvényi rendelkezésekre, mivel nem az Alaptörvényben biztosított jogokat szabályoznak. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján e tekintetben is visszautasította.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Szívós Mária s. k.,
megbízott tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [26] Nem értek egyet a végzés azon rendelkezésével, amely a Kúria Mfv.I.10.078/2014/2. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.634.735/2012/4. számú ítélete és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 6.M.2763/2011/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
- [27] Álláspontom szerint az adott ügyben nem lehet az alkotmányjogi panasz visszautasításának az a hivatkozás az indoka, hogy a *pro futuro* hatályú megsemmisítés esetén „az alkotmányellenes jogszabály alkalmazhatósága tekintetében nincs mód sem egyedi, sem generális jelleggel annak ismételt elbírálására [lásd 1813/B/2010. AB határozat (ABH 2011, 2936, 2939)].”
- [28] Nem lehet ugyanis figyelmen kívül hagyni, hogy az Alkotmánybíróság hivatkozott gyakorlatának nem a hatályos Abtv. az alapja. Az Alkotmánybíróság hatáskörei – különösen az alkotmányjogi panasz szabályozása tekintetében – jelentősen megváltoztak az említett határozat meghozatala óta (2011. október 25.), ezért a fenti megállapításnak nem lehet olyan tartalmat tulajdonítani, amely a hatályos szabályozás értelmezésekor is irányadó.
- [29] Az alkotmányjogi panasz a korábbi szabályozás rendszerében az utólagos normakontroll egy fajtája volt. Ennek keretében az Alkotmánybíróság egy jogszabály alkotmányossági vizsgálatát folytatta le [ld. régi Abtv. 48. § (1)–(3) bekezdés], és nem vizsgálhatta a jogszabály alkalmazásával érintett – konkrét – ügyben bekövetkezett egyedi jogsérelmet. Az Alkotmánybíróság a régi Abtv. alapján több határozatában is rámutatott, hogy az alkotmányjogi panasz alapján „nincs hatásköre a bíróság által esetlegesen elkövetett eljárási hibák felülvizsgálatára, s ennek alapján az egyedi bírósági határozatok alkotmányellenességének megállapítására” [pl. 1029/D/1998. AB határozat, ABH 2001, 1295.]

- [30] A hatályos Abtv. „az alapjogvédelem új korszakát [nyitotta] meg azáltal, hogy [...] az Alkotmánybíróság az egyedi ügyben hozott bírói döntés esetleges Alaptörvénybe ütközését is megvizsgálja. Ez a hatékony rendes jogorvoslati lehetőségeit már kimerítő panaszos számára egy olyan további különleges jogorvoslatot biztosít, amely a legsúlyosabb – alkotmányos – jogsérelem esetén lehetőséget ad az Alkotmánnyal összhangban lévő döntés meghozatalára”. Hangsúlyozta a jogalkotó azt is, hogy „a valódi alkotmányjogi panasz alapján az alapjogok közjogi alanyi jogként érvényesülnek” (Abtv.-hez fűzött indokolás).
- [31] Álláspontom szerint a fentiekre tekintettel nem tehető az a megállapítás, hogy az adott ügyben „ismételt” elbírálásra kerülne sor, mert az adott ügynek nem normakontroll a tárgya. Az utólagos normakontroll keretében megvalósuló objektív jellegű jogvédelem és a lényegében „alanyi jogérvényesítést” megvalósító – az Abtv. 27. §-a szerinti – alkotmányjogi panasz esetén nem csak az eljárás alanya és tárgya különbözik egymástól, de más a hivatkozott jogsérelem megállapításának a szempontrendszer is. Az a jogsérelem, amely az egyéni érintettség esetén alaptörvény-ellenességre vezethet, nem szükségszerűen vezet arra az objektív jogvédelem keretében, és fordítva: lehet olyan alkotmányossági szempont, amelyre tekintettel a *pro futuro* megsemmisítés indokolt, de ez a normakontroll keretében elfogadható szempont önmagában nem zárhatja ki az egyéni jogsérelemre alapított alkotmányjogi panasz érdemi elbírálását.
- [32] Az adott esetben ezért érdemben kellett volna vizsgálni, hogy az indítványozó által támadott bírósági döntések – az állított jogsérelemhez mérten – sértik-e az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított jogát.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1435/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3067/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 28.K.33.678/2013/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: bíróság) 28.K.33.678/2013/19. számú – részére 2014. szeptember 12-én kézbesített – ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be 2014. november 11-én. Ebben kérte a támadott jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztését is az Abtv. 61. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján.
- [2] 1.1. A megelőző peres eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó vendéglátó egységének egyik helyiségében egy internetes terminál alapú játékgépet működtetett. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) fedett adóhatósági ellenőrei helyszíni ellenőrzés során megállapították, hogy a terminál a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) 26. § (1) bekezdése értelmében pénznyerő automatának minősül. Miután az indítványozó szerencsejáték szervezésére, és ennek keretében

pénznyerő automata üzemeltetésére engedéllyel nem rendelkezett, ezért terhére a NAV az Szjtv. 12. § (3) bekezdés d) pontja alapján – figyelemmel e törvény 12. § (6) bekezdésére is – 500 000 forint bírságot szabott ki.

- [3] 1.2. A NAV határozata ellen az indítványozó keresetet nyújtott be, amelyben kérte annak hatályon kívül helyzését és az eljárás új eljárásra kötelezését.
- [4] 1.3. A bíróság az indítványozó által támadott ítéletével a keresetet elutasította.
- [5] Indokolása szerint az ügyben azt kellett vizsgálni, hogy az Szjtv. 1. § (1) bekezdésében meghatározott definíció alapján szerencsejátékot valósított-e meg az indítványozó által üzemeltetett internetes terminál szolgáltatása a hatósági ellenőrzéskor. Ehhez mérten megállapította, hogy a hivatkozott rendelkezésbe foglalt három fogalmi feltétel – a „tétfizetés”, az „esély pénznyeremény vagy más vagyoni értékű nyeremény elérésére” és az, hogy a „nyerés vagy veszteség kizárólag, vagy túlnyomórészt a véletlenül múlik” – az adott esetben megvalósult. Álláspontja szerint a perben beszerzett bizonyítékok – különösen az ellenőrzés során készült jegyzőkönyv – teljes körűen dokumentálták a játék menetét. Ennek hitelességét és tényszerűségét az indítványozó által előterjesztett bizonyítékok alapján sem lehet kétségbe vonni. A bíróság kifejezetten utalt arra, hogy azért nem teljesítette az informatikai szakértő kirendelése iránti indítványát, mert a terminál internetes szerverének rendszerbeállításai utólag nem rekonstruálhatók, ugyanis nem rendelkezik változást követő tanúsítvánnyal. A terminál működési jellemzői ezért utólag egyénileg megváltoztathatók. Erre tekintettel nem lehetett figyelembe venni az internetes terminál üzembe helyezése előtt beszerzett előzetes NAV állásfoglalást sem, amely szerint a terminál nem minősül pénznyerő automatának.
- [6] 1.4. Az ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panaszban az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogának [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] és a jogorvoslathoz való jogának [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] a sérelmét állította.
- [7] Álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való joga azért sérült a peres eljárásban, mert a bíróság „az ügy alapvető jelentőségű tényállási elemére egyáltalán nem engedett bizonyítást vezetni, ezáltal megsértve a fegyveregyenlőség elvének részét képező tanúk (szakértők) egyenlő feltételekkel történő meghallgatásának követelményét”. Nézete szerint a per során felmerült bizonyítandó tények olyan informatikai szakkérdések, amelyek megítélésére a bíróság nem rendelkezett szakkompetenciával. Továbbra is fenntartotta azt az álláspontját: az ügyben figyelembe kellett volna venni, hogy az internetes terminálok üzembe helyezése előtt kikérte a NAV előzetes állásfoglalását.
- [8] A jogorvoslathoz való jogának sérelmét arra alapítottan állította, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/A. § (2) bekezdés a) pontja kizárja, hogy az adott ügyben a Kúria előtt felülvizsgálati eljárást kezdeményezzen, a pertárgy értéke ugyanis nem haladja meg a felülvizsgálati értékhatárt.
- [9] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatára [1718/B/2010. AB határozat, 36/2013. (XII. 15.) AB határozat] utalással kifejtette, hogy az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdése értelmében az adott ügyben az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJB) gyakorlatát is figyelembe kell venni. Álláspontja szerint ezért a bírói döntés sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJE) 6. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [10] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai feltételeit vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy a határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz benyújtásra jogosulttól származik [Abtv. 51. § (1) bekezdés], és az indítvány határozott kérelmet tartalmaz [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság formai feltételeinek vizsgálatát követően az alkotmányjogi panasznak az Abtv. 27. § a) pontja és 29. §-a szerinti tartalmi követelményeit vizsgálta. Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárás befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [12] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [13] A hivatkozott rendelkezésekhez mérten az adott ügyben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.

- [14] 3.1. Az indítványozó a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét részben arra alapítva állította, hogy a bíróság a perrel érintett internetes terminált anélkül minősítette pénznyerő automatának, hogy ezen – informatikai szakértői kompetenciába tartozó – szakkérdés megítélésében szakértőt rendelt volna ki. Emellett a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelte. Következésképpen a perbeli tényállást rosszul állapította meg, és ezért döntése megalapozatlan.
- [15] Az indítványozó előbbi érvelésére tekintettel az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a polgári eljárás szabályai nagyfokú mérlegelési szabadságot biztosítanak a bíróság számára a bizonyítási eljárás lefolytatása és a bizonyítékok értékelése körében [lásd: Pp. 3. § (5) bekezdés, 206. § (1) bekezdés]. A bíróság e széles mérlegelési jogkör keretein belül – meggyőződése szerint – hozza meg az ítéletet. Ennek során maga dönti el azt is, hogy a tényállás feltárásához, egyes bizonyítandó tények megítéléséhez szükséges-e további bizonyítás, így például szakértő kirendelése.
- [16] A bíróság mérlegelési szabadságának a legfőbb korlátja az indokolási kötelezettség [Pp. 221. § (1) bekezdés]. Az ítélet indokolásából ugyanis világosan ki kell tűnnie, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a szempontok, amelyeket a döntés meghozatalánál irányadónak vett, és e szempontok okszerűen vezetnek-e a meghozott döntésre.
- [17] Ebből következően az Alkotmánybíróság az ítélet indokolásához mérten vizsgálta, hogy az indítványozó által hivatkozott eljárási szabálysértések megvalósultak-e, illetve ha igen, azok olyan súlyúak-e, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét felvetik, vagy ezzel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősülnek.
- [18] Az adott esetben a bíróság ítéletében részletesen és az indítványozó valamennyi bizonyítási indítványára kiterjedően indokát adta döntésének. Nagyon részletesen megindokolta, hogy a per egyéb bizonyítékai mellett az indítványozó szakértői bizonyítási indítványát miért tartotta szükségtelennek. Az indítványozó ezért alaptalanul hivatkozik az eljárási szabályok megsértésére, és valójában alkotmányjogi panaszával a bíróság ítéletének felülmérlegelését kívánja elérni. Az Alkotmánybíróság jogköre azonban az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [19] A fentiekből következően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, mert abban az indítványozó nem állított olyan jogsértést, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés-ként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. A kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján – visszautasította.
- [20] 3.2. Az indítványozónak a jogorvoslathoz való jog sérelmével kapcsolatos indokai alapján az Alkotmánybíróság rámutat, hogy következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe [lásd: 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]], mert a jogorvoslathoz való alkotmányos követelmény kizárólag a rendes jogorvoslatra terjed ki [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 68]. Ebből következően a felülvizsgálat érdemi elbírálásának perjogi feltételekhez – az adott esetben a felülvizsgálati kérelemben vitatott értékhez – kötése nem vizsgálható az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tartalmához mérten, mert azzal – a fentiek szerint – nem áll alkotmányjogi összefüggésben [lásd ehhez kapcsolódóan: 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 38].
- [21] Az alkotmányjogi panaszt ezért az Alkotmánybíróság ebben a vonatkozásban az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.
- [22] 3.3. Az Abtv. 27. §-a értelmében a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt az indítványozó alkotmányjogi panaszt kizárólag az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére alapítottan terjeszthet elő. Következésképpen a Q) cikk (2)–(3) bekezdésére hivatkozással az EJE megjelölt cikkének sérelmére vonatkozó indokait az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta [lásd: 3115/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [20]], ezért az alkotmányjogi panaszt ebben a részében az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

- [23] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia az indítványozó által az érintett bírói döntés végrehajtásának felfüggesztése iránt előterjesztett kérelem tárgyában.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Stumpf István s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1940/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3068/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.517/2013/6. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.209/2014/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.517/2013/6. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.209/2014/6. számú ítélete ellen.
- [2] Az indítványozó a bírói döntések alaptörvény-ellenességét állította és azok megsemmisítését kezdeményezte. Az indítványozó az Abtv. 61. § (1) bekezdés *b*) pontjára hivatkozással kezdeményezte a jogerős döntés, valamint a Kúria által az indítványozóra (felperes) kirótt perköltségre vezetett végrehajtás felfüggesztését is.
- [3] Az ügy előzményét képezi, hogy a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 8.P.20.501/2008/55. számú közbelső ítéletével megállapította, hogy az állást meghirdető alperest a felperessel (indítványozó) szemben az állásra benyújtott pályázattal összefüggésben kártérítési felelősség terheli. A közbelső ítéletet a Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.256/2011/6. számú részítéletével megváltoztatta és a felperes (indítványozó) keresetét elutasította. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.22.399/2011/6. számú közbelső ítéletével a jogerős részítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság közbelső ítéletét – szövegezésbeli pontosítással – hatályában fenntartotta.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapját jelentő – a Kúria közbelső ítéletét követően – kizárólag a kártérítés megfizetésére irányuló perben első fokon eljáró Szolnoki Törvényszék 2013. július 17. napján hozott 8.P.20.501/2008/124. számú ítéletével vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest. Az ítélet indokolása – a közbelső ítéletekben foglaltakat megismételve – rögzítette, hogy a felperest (indítványozót) az alperesnek a felperessel kötendő megbízási szerződéstől való visszalépésével okozati összefüggésben kár érte. A bíróság – a nem vagyoni kártérítés mellett – a vagyoni kár (elmaradt jövedelem) összecszerúségének meghatároz-

hatatlanságára hivatkozással az elmaradt jövedelem mértékéről a régi Ptk. 6. §-a és a régi Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján általános kártérítést állapított meg.

- [5] A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a 2013. december 5. napján kelt ítéletével részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és a vagyoni kár címén megítélt összeget lényeges mértékben csökkentette. Az ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy fennállnának az általános kártérítés [rég Ptk. 359. § (1) bekezdés] megítélésének a jogszabályi feltételei, mivel a kár összegét a Ptk. 357. §-ának alkalmazható szabályai szerint megállapíthatónak ítélte. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az alperes megbízási szerződés megkötésétől való elzárkózása nem volt jogszabályba ütköző magatartás, így a bízatási kár annak a jövedelemnek az elmaradásában jelentkezett, amelyet a felperes az alperessel fennálló korábbi – a kedvezőbb megbízási szerződés megkötése reményében megszüntetett – új megbízási szerződés alapján megszerezhetett volna. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az utaló magatartáson alapuló felelősség esetében nem feltétlenül érvényesül a deliktális felelősség esetén kötelező teljes kártérítés elve, mivel a Ptk. 6. §-ának rendelkezése mérlegelési jogot enged a bíróságnak arra nézve, hogy a kár egészben vagy részben való megfizetéséről rendelkezik.
- [6] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2014. július 2. napján kelt Pfv.III.20.209/2014/6. számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet. A Kúria először rögzítette, hogy a kártérítési igény Ptk. 6. §-a alapján fennálló jogalapja nem vitás, mivel azt a Kúria a közbenső ítéletében megállapította. Ezt követően kimondta, hogy a jogerős ítélet a bízatási kár alapját és mértékét jól határozta meg. A régi Ptk. 6. §-a alapján annak a kárnak a megtérítése követelhető, amit az alperes szándékos magatartása miatt a károsult magának okozott. Nem követelhető bízatási kárként az a jövedelem, amelyet a felperes a létre nem jött szerződés alapján ért volna el, ez az igény a kártérítési felelősségi tényálláson [rég Ptk. 339. § (1) bekezdés] alapulhatna, az alperes azon magatartása azonban, hogy a szerződést végül nem kötötte meg, nem jogellenes.
- [7] Az indítványozó szerint az alkotmányjogi panaszban kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogot. Az ügy előzményeként előadta, hogy az indítványozó egy sikeres pályázat reményében megszüntette a pályázat kiírójával korábban létrejött munkavégzésre irányuló szerződéses jogviszonyát, „a leendő munkáltató” azonban „elállt” az újabb „munkaszerződés” megkötésétől. Álláspontja szerint ez a szándékosan megtévesztő magatartás a jogos várományától fosztotta meg az indítványozót, amely a tulajdonhoz való jog sérelmét eredményezte. Az indítványozó a továbbiakban kifejtette, hogy „a magánjogi jogviszonyban történő alapjogsértést követően” a tulajdonjog sérelmét eredményezték a bíróság „alapjog tartalmát kiüresítő ítéletei”. Az indítványozó kiemelte, hogy a jogsérelmet az ígért szerződés elmaradása és az indítványozó által a másik fél magatartásába vetett bizalomra alapozott cselekményei okozták, amely jogsérelmet fennállását jogalap tekintetében meg is ítélte a rendes bíróság. Ugyanakkor a jogerős ítélet oly mértékben csökkentette az indítványozó részére megítélt kártérítési összeget, hogy „az már alkotmányossági szempontból vizsgálható jogkorlátozáshoz vezetett”. A Kúria felülvizsgálati eljárás keretében helyben hagyta a másodfokú bíróság döntését, az indítványozó szerint ezzel rögzítve „az indítványozó jogos várományától való megmértékű elesését és tulajdonhoz való jogának aránytalan mértékű korlátozását”.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § értelmében az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti tartalmi követelményeknek. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [10] 2.1 Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbí-

- rálátára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [12] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a kár bekövetkeztének megállapítása és a tulajdonjog közötti alkotmányjogi összefüggésre hivatkozott (jogos váromány), amely az ügy előzményét képező közbenső ítéletek tárgyát képezte, de az indítvány a kár mértékének meghatározását és a kártérítés összegét megállapító bírói döntéseket kifogásolta. Tekintettel arra, hogy a kártérítés megfizetése iránti eljárás lefolytatása, a tényállás megállapítása és a Ptk. alapján való értékelése kizárólag az arra illetékes bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a konkrét ügyben felmerül-e olyan „alkotmányjogi sérelem”, amely alapot adna az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálására.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította: annak eldöntése, hogy a bíróság által megállapított tényállás a Ptk. mely rendelkezése [Ptk. 357. §-a vagy 359. § (1) bekezdése] alapján ítélandó meg, és ennek következtében mekkora a kártérítés összege, kizárólag törvényértelmezési kérdést vet fel. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy – az indítványozó állításával ellentétben – nem merül fel „alkotmányjogi sérelem”, mivel az indítványozó csupán a kártérítés mértékének jogalapját és összegszerűségét kifogásolta. Az indítványozó maga is elismerte, hogy a jogsérelem fennállását és a vagyoni kártérítést a bíróság megítélte, ezért jelen alkotmányjogi panasz – az indítványozó állításával ellentétben – nem veti fel azt az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, hogy a károkozáson alapuló kötelmi igényre kiterjed-e az alkotmányos tulajdonjog védelme. A kártérítés összegének meghatározása ugyanis önmagában nem veti fel a tulajdonjog sérelmét.
- [14] Tekintettel tehát arra, hogy az indítványozó nem hozott fel olyan indokokat, amelyek a bírói döntés alaptörvény-ellenességét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnének fel, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) alapján visszautasította. Erre tekintettel a kifogásolt döntések végrehajtásának az Abtv. 61. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján történő felfüggesztése sem merül fel.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Stumpf István s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1773/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3069/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Gpkf.43.720/2014/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 9.G.44.030/2013/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó, a perben: felperes) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [2] A panasz előzményeként folyamatban volt peres eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság ítéletének érvénytelenítése iránt fordult jogi képviselője útján bírósághoz. A megismételt elsőfokú eljárásban a bíróság a felperes által megjelölnél magasabb összegben állapította meg a pertárgy értékét, és emiatt a felperest a hiányzó illeték lerovására kötelezte.
- [3] A felperes a megadott határidőben nem tett eleget a felhívásnak, ezért a Fővárosi Törvényszék 9.G.44.030/2013/4. számú végzésével keresetlevelét idézés kibocsátása nélkül elutasította. A végzés ellen fellebbezést benyújtó felperest az elsőfokú bíróság – a fellebbezés hivatalból történő elutasításának terhével – további fellebbezési illeték lerovására hívta fel. A felperes – arra hivatkozással, hogy vitatja a bíróság által megállapított perérték helyességét – nem tett eleget a felhívásnak, ezért az elsőfokú bíróság 8. számú végzésével fellebbezését hivatalból elutasította.
- [4] A fellebbezést elutasító végzés ellen benyújtott felperesi fellebbezés tárgyában másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 14.Gpkf.43.720/2014/2. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú bíróság 8. számú végzését.
- [5] 2. Az indítványozó szerint a Fővárosi Ítéltábla 14.Gpkf.43.720/2014/2. számú végzése ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés utolsó fordulatával, a 28. cikkel, továbbá a XXVIII. cikkel. Kifejtette, hogy a jogbiztonság elvét, ezen belül a normavilágosság követelményét sérti az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 40. § (3) bekezdésének „törvényrontó” értelmezése, amely a józan észnek sem felel meg, a közjóval sem egyeztethető össze, viszont sérti a bírósághoz forduláshoz való jogát. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság a támadott végzést a Fővárosi Törvényszék 9.G.44.030/2013/4. számú végzésére kiterjedő hatállyal semmisítse meg.
- [6] Az indítványozó állítása szerint az Alaptörvény XXVIII. cikke által biztosított tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a választottbírósági eljárásban azért következett be, mert a bankkal fennálló jogvitáját az a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság bírálta el, amelynek összetétele nem garantálja a megsérteni állított alapjog tartalmát képező független és pártatlan elbíráláshoz való jogát. Az Abtv. 28. § (1) bekezdésére hivatkozással kérte, hogy az Alkotmánybíróság eljárása során állapítsa meg az alapjogi sérelmet okozó jogszabályi rendelkezések, nevezetesen a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Tpt.) 376. § (3) bekezdés a), e) és h) pontja alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat.
- [7] 3. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, mérlegelési jogkörében vizsgálja annak a törvényben előírt formai és tartalmi feltételeit.
- [8] 3.1. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó állítása szerint a sérelmezett bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény ezen rendelkezései nem biztosítanak az indítványozó számára jogot, ezért ezekre az alaptörvényi rendelkezésekre közvetlenül nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani.

- [9] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmazni, az (1b) bekezdés értelmében a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az *a)–f)* pontokban foglaltakat. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó felhívás ellenére sem tett eleget indokolási kötelezettségének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pont], mert nem teremtett értékelhető, a panasz érdemi elbírálását megalapozó összefüggést a támadott bírói döntések és a megsérteni állított – hét bekezdésből álló – XXVIII. cikk között.
- [10] Az indítványozó kifogásai az elsőfokú bíróságnak a perértéket megállapító végzésére vonatkoznak, sérelmeit ebből a – alkotmányjogi panasszal egyébként sem támadható – bírói döntésből eredezteti, így a panaszának tárgya és tartalma közötti összefüggés hiánya szintén akadály a panasz érdemi elbírálásának.
- [11] Az indítvány tartalma alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó a támadott bírói döntéseknek ténylegesen nem alkotmányossági, hanem törvényességi felülvizsgálatát várta az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy nincs hatásköre a rendes bíróságok ítélezési tevékenységének felülbírálatára, csak alkotmányossági szempontból ellenőrizheti a bírói döntéseket. A bírósági eljárás kereteinek meghatározása, a tényállás megállapítása, az alkalmazandó jog meghatározása és értelmezése a rendes bíróságok feladata és felelőssége.
- [12] Az Alkotmánybíróság a megállapított hiányosságok miatt a befogadás további feltételeinek vizsgálatát mellőzte.
- [13] 4. Az indítványozó a Tpt. 376. § (3) bekezdés *a)*, *e)* és *h)* pontjának megsemmisítését az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerinti eljárásban azért kérte az Alkotmánybíróságtól, mert a támadott jogszabályi rendelkezések a választottbírói eljárás során az Alaptörvény XXVIII. cikke által a tisztességes bírói eljáráshoz biztosított jogának sérelmét okozták.
- [14] Az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerint „[a]z Alkotmánybíróság a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja”.
- [15] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Abtv. 28. § (1) bekezdés alapján történő eljárására hivatalból, és csak olyan esetben kerülhet sor, amikor a támadott bírói döntéssel szemben benyújtott panasz érdemi elbírálásának helye van. Mindezek alapján az indítványozó kezdeményezése tárgyában az Alkotmánybíróság mellőzte a döntést.
- [16] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c)*, illetve *h)* pontja alapján visszautasította.
- [17] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. §-a alapján tanácsban eljárva hozta meg végzését.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1923/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3070/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.274/2013/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.274/2013/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó felperesként – hibás teljesítés miatt – keresetet nyújtott be a Szolnoki Városi Bíróságon. A bíróság a keresetének részben helyt adott, a másodfokon eljárt Szolnoki Törvényszék a fellebbezett ítéletet részben megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította. Az indítványozó a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [3] A Kúria ítélete ellen az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt. Indítványát – hiánypótlási eljárásban – kiegészítette. Az indítványozó hivatkozik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, valamint az R) cikkekre, azonban indokolást nem terjesztett elő, hogy az ítélet milyen tekintetben sérti ezeket az alaptörvényi rendelkezéseket.
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog követelményével is. Véleménye szerint sérült a tisztességes eljáráshoz való joga, mert az eljárt bíróságok aggályos szakvéleményekre alapítottan hoztak ítéletet. Elzárták a bizonyítástól, mert indokolatlanul eltúlzott mértékben állapították meg az előlegezendő szakértői költségek összegét. Az eljárt bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, mert egyrészt a szakértői költséget megállapító végzés elleni fellebbezését a másodfokú bíróság „érdemben nem bírálta felül”, másrészt az elsőfokú bíróság nem bírálta el egy kifogását, és ezt a Kúria sem észlelte. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem tért ki az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéshez fűzött észrevételeire, valamint a Kúria sem indokolta meg, miért nem fogadta el az 1/2012. PK véleményre való hivatkozását. A tisztességes eljárás sérelmét alapozza meg az indítványozó szerint az is, hogy ügyében az elsőfokú bírósági eljárásban másfél év telt el olyan tárgyalásokkal, melyeken érdemi előrelépés nem történt.
- [5] 2. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [6] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani. A támadott kúriai ítéletet az indítványozó 2014. április 28-án vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt 2014. június 27-én ajánlott küldeményként adta fel a Szolnoki Járásbíróság részére, ezért a panasz határidőben beérkezettnek tekinthető.
- [7] A panasz részben felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott formai követelményeknek.
- [8] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezéseket, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a támadott bírói döntést, az indítvány azonban csak részben tartalmazott az alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést. Az indítványozó kifejezett kérelmet terjesztett elő a Kúria ítélete megsemmisítésére.
- [9] 3. A befogadhatóság tartalmi feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket.

- [11] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a és az 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak tekinthető, érintett, mert a jelen ügyre okot adó jogvitában félként szerepel.
- [13] Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [14] Az indítványozó által felhívott B) cikk (1) bekezdése, valamint az R) cikk (1) bekezdése nem az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga, ezért ezekre alkotmányjogi panasz nem alapozható. Továbbá az indítványozó kérelme az általa megjelölt ezen alaptörvényi rendelkezések vélt sérelmével kapcsolatban semmiféle indokolást sem tartalmaz. Így e panaszelemek befogadására – a törvényi feltételek hiányában – nincs lehetőség.
- [15] Az indítványozó által hivatkozott XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik. Az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági ítélet között a jelen ügyben nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadályá {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [16] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is állította, ezzel kapcsolatban azonban a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az indítvány nem tartalmazott. A bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a tényállás megállapítása a bíróságok feladata, amit – miután nem alkotmányossági kérdés – az Alkotmánybíróság nem bírálhat felül.
- [17] Az indítványozó által konkrétan felhozott vélt sérelmekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság álláspontja a következő.
- [18] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint elvileg nem kizárt, hogy a túlzott mértékben megállapított szakértői költség megelőlegezésének a kötelezettsége lehetetlenné teszi a bizonyítást, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmével is járhat. A jelen ügyben azonban ilyen, alkotmányjogilag értékelhető helyzet nem állapítható meg. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján, a bírói ítélet (és nem jogszabály) alaptörvény-ellenességét állította. A bíróság a vonatkozó eljárási szabályokat alkalmazva kötelezte az indítványozót az – általa eltúlzottnak tartott – szakértői költség megelőlegezésére. Annak összegét a szakértő munkatervére és költségvetésére alapítva állapította meg. Az indítványozónak ezen kívül több lehetőséget is biztosított a bíróság a szakértői bizonyításra.
- [19] Nem jelent az alkotmányjogi panasz alapját képező bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet az sem, ha – miként az indítványozó állítja – a szakértői díjat megállapító végzés elleni fellebbezését a másodfokú bíróság érdemben nem bírálta felül. Az elsőfokú ítéletből megállapíthatóan egyébként a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság végzésében döntött a szakértői díjmegállapító végzés ellen benyújtott fellebbezésről.
- [20] Ugyancsak nem jelent a támadott bírói ítéletet érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, hogy az indítványozó állítása szerint egy kifogását – melyet az alkotmányjogi panaszban konkrétan meg sem jelöl – az elsőfokú bíróság nem bírálta el, és azt a Kúria sem észlelte.
- [21] A másodfokú bíróság ítélete a kellő részletezettséggel tartalmazta – az indítványozó fellebbezésére is tekintettel – döntése indokait. A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet felülmérlegelésére nem kerülhetett sor, mert a tényállás nem maradt feltáratlan, nem volt iratellenes, vagy okszerűtlen, illetve nem tartalmazott logikai ellentmondást. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését az sem, ha a felülvizsgálati eljárás során hozott ítélet indokolása nem tér ki külön minden egyes, a felülvizsgálati kérelemben felhozott indokra. Mint ahogy azt az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában már kifejtette, az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme akkor merülhet fel, ha a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal nem vizsgálja meg, és ennek értékeléséről határozatában nem ad számot. „Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” (Indokolás [34]).
- [22] Az Abtv. 27. és 29. §-a értelmében az alapjogsértés akkor teszi lehetővé az alkotmányjogi panasz befogadását majd a bírói ítélet megsemmisítését, ha a sérelem az érdemi ítéletre kihatott. A tisztességes eljáráshoz való jognak a per elhúzódásához kapcsolódó sérelme általában nem olyan sérelem, amely megalapozhatná az érdemi döntés alaptörvény-ellenességét. Ez ebben az ügyben is így van, függetlenül attól, hogy az eljárás elhúzódott-e vagy sem.

- [23] Összességében az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [24] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasa egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi-jogalkalmazási kérdésre vonatkozik. Ebből következően az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozó elemében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeknek.
- [25] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a kérelmet – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1277/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3071/2015. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz eljárás tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.489/2013/4. számú részítélete, továbbá azzal összefüggésben a Székesfehérvári Városi Bíróság 3.P.21.806/2009/18. számú ítélete, valamint a Székesfehérvári Törvényszék I.Pf.21.166/2012/10. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.

- [2] Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.489/2013/4. számú részítele, továbbá azzal összefüggésben a Székesfehérvári Városi Bíróság 3.P.21.806/2009/18. számú ítélete, valamint a Székesfehérvári Törvényszék I.Pf.21.166/2012/10. számú részítele alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [3] Kérelme indokolásában az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jogának sérelmére hivatkozott.
- [4] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben az indítványozó (a perbeli felperes) jogelődje és a II. rendű alperes 2000-ben megalapították az I. rendű alperes társasházat. Az adásvételi szerződés, illetve a társasház alapító okirata alapján – egyebek mellett – a II. rendű alperes külön tulajdonába került a földszinti kapualj és lépcsőház, míg a felperes külön tulajdonába olyan helyiségek, melyeket az említett rendelkezések miatt magából a társasházból nem lehetett megközelíteni. Ezek a helyiségek a szomszédos, szintén az indítványozó jogelődje tulajdonában álló ingatlanból voltak elérhetők. A szerződések megkötésekor a felek nem rendelkeztek arról, hogy az indítványozó jogelődje használhatja-e, és ha igen, mennyiben a II. rendű alperes külön tulajdonába került kapualjat és lépcsőházat. Az indítványozó jogelődje a szomszédos ingatlanban áruháza üzemeltetett, és a létrejövő társasházban általa tulajdonolt, utcafronti bejárattal nem rendelkező üzletrész, raktár és egyéb helyiségek megközelítése ezen az áruházon keresztül történt; a kapualjat és a lépcsőházat ilyen célra nem használta. Ez az átjárási lehetőség a későbbiekben megszűnt, tehát a helyiségekbe jelenleg nem lehet bejutni.
- [5] Az indítványozó elsődleges kereseti kérelme arra irányult, hogy a bíróság állapítsa meg, az alapító okirat vonatkozó rendelkezése (a kapu és lépcsőház külön tulajdonba adása) az akkor hatályos társasházi törvény, a társasházról szóló 1997. évi CLVII. törvény (továbbiakban: Tht.) 16. § (2) bekezdésével ellentétes, s ezért semmis. (A hivatkozott rendelkezés szerint a tulajdonostársak közös célját szolgáló épületrész akkor is közös tulajdonba tartozik, ha az a külön tulajdonba tartozó lakáson belül van). Az elsődleges kérelem elutasítása esetére vagylagosan előterjesztett másodlagos kereseti kérelme a keresettel érintett helyiségek terhére, a külön tulajdonában álló ingatlanrészek javára átjárási szolgálat megállapítására irányult.
- [6] Az elsőfokú bíróság 3.P.21.806/2009/18. számú ítéletével a keresetet – mindkét kérelem tekintetében – elutasította. A másodfokú bíróság az ítéletet megváltoztatta, az elsődleges kereseti kérelemnek helyt adva megállapította az alapító okirat érvénytelenségét, az érintett helyiségeket a társasház közös tulajdonát feltüntetető részbe sorolta, és rögzítette a tulajdoni hányadok ennek következtében módosuló arányait. Az alperesek kérelmére felülvizsgálati bíróságként eljáró Kúria az Pfv.IX.21.516/2011/6. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Indokolásában a Kúria kifejtette, hogy az alapító okirat az alapítók szerződése, melyben a Tht. 20. §-a alapján érvényesül a szerződési szabadság. Mivel az alapítók szándéka szerint a kérdéses helyiségek megközelítése a szomszédos áruházon keresztül történt, ellenkező esetben az adásvételi szerződés megkötésére, társasház alapítására nem került volna sor, így nem állapítható meg, hogy a konkrét ügyben a kapualj és a lépcsőház közös célt szolgáló helyiségek lennének. Erre tekintettel az alapító okirat a Kúria szerint nem sértett kógens jogszabályi rendelkezést, ezért az nem érvénytelen. Mivel azonban a másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt nem vizsgálta a felperes másodlagos kereseti kérelmét, a Kúria a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [7] Az indítványozó a Kúria végzése ellen tulajdonjogának sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyet az Alkotmánybíróság 3328/2012. (XI. 12.) AB végzésében arra tekintettel utasított vissza, hogy a kúriai végzés nem volt az ügy érdemében hozott ítéletnek, sem az eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető. Az Alkotmánybíróság azt is leszögezte, hogy „Az alkotmányjogi panasz benyújtásának lehetősége csak a megismételt másodfokú eljárásban – az ügy érdemét érintően – hozott döntés ellen nyílik majd meg.” {3328/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [8] A megismételt eljárásban a másodfokú bíróság I.Pf.21.166/2012/10. számú részíteleiben úgy változtatta meg az ítéletet, hogy – a perköltséggel kapcsolatos rendelkezések kisebb megváltoztatása mellett – helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletének elsődleges kereseti kérelmet elutasító rendelkezését, a másodlagos kereseti kérelem tekintetében pedig hatályon kívül helyezte azt, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A részítelek ellen ezt követően a felperes fordult felülvizsgálati kérelemmel a Kúriához, kérve annak megváltoztatását, és az elsődleges kereseti kérelemnek helyt adó ítélet meghozatalát, továbbra is az érintett helyiségek közös célt szolgáló rendeltetését, és ennek okán a Tht. kógens szabályának

sérelmét állítva. A Kúria a támadott részítéletében a másodfokú bíróság jogerős részítéletét hatályában fenntartotta.

- [9] Az indítványozó szerint a Kúria részítélete a tulajdonhoz való jogát [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérti. Álláspontja szerint a szerződési szabadság Ptk.-beli általános szabályozásához képest a Tht. általa hivatkozott rendelkezése a jelen ügyben is speciális szabálynak minősül, ezért a bíróságoknak a jogvita eldöntése során azt kellett volna alkalmaznia. Az indítványozó szerint a *lex specialis derogat legi generali* elv az eljáró bíróságok által – szerinte – fordítottan történő alkalmazása jogellenes, ezért végső soron a tulajdonhoz való joga sérelméhez vezet. Mindezekre tekintettel az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria részítélete – valamint azzal összefüggésben az indítvány kiegészítésében megjelölt korábbi bírósági ítélet és részítélet – megsemmisítését kérte.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek megfelel. Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott részítélete – mely az elsődleges kereseti kérelem tekintetében az ügy érdemében hozott döntésnek minősül – ellen az alkotmányjogi panaszt az elsőfokú bíróságnál az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt 60 napos határidőn belül terjesztette elő, továbbá az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt feltételeknek is.
- [11] 4. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [12] 4.1. Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó a peres eljárásban felperesként vett részt. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített alapvető joga sérelmére hivatkozik, a Kúria felülvizsgálati eljárásban meghozott részítélete ellen pedig további jogorvoslat nem áll rendelkezésre, ezért a panasz az Abtv. 27. § a)–b) pontjában foglalt követelményeknek is eleget tesz.
- [13] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [14] A tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel.
- [15] Az indítványozó az eljáró bíróságok azzal kapcsolatos jogi álláspontját vitatja, miszerint a Ptk. és a Tht. rendelkezéseinek egymáshoz való viszonyából ügyében nem következik, hogy az érintett helyiségek tekintetében a közös célt szolgáló jelleg megállapítható lenne, ezért a Tht. kógens rendelkezése alkalmazásának, illetve az alapján az adásvételi szerződés és a társasház alapító okirata érvénytelensége megállapításának lenne helye.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a benyújtott alkotmányjogi panasz valójában az ügyben hozott, és az indítványozó mint felperes számára kedvezőtlen bírósági döntések – az ügyben alkalmazandó jogszabállyal kapcsolatos – megállapításainak tartalmi, és nem alkotmányossági kritikája. A tényállás tisztázása és a jogi következmények megállapítása a bíróságok feladata. Erre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetettek nem minősülnek az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseknek, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek.
- [17] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}

[18] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Lévay Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1545/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEK BEN HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1001/2015. (III. 31.) AB TŰ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozatának módosításáról

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 50. § (2) bekezdés c) pontjában és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 23. § (1) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján – tekintettel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 22. § (6) bekezdésére is – az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozatot az alábbiak szerint módosítja:

1. Az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozat (a továbbiakban: SzMSz) 3.1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„3.1. Az Alkotmánybíróság Hivatalának önálló szervezeti egységei az alkotmánybírói törzskarok, az elnöki kabinet, az Alkotmánybíróság volt elnökének (a továbbiakban: volt elnök) titkársága, a főtítkárság és a gazdasági főosztály.”

2. Az SzMSz 4.3. pontjának első mondata helyébe az alábbi mondat lép:

„Az önálló szervezeti egységek vezetői az alkotmánybírói törzskarok esetében az alkotmánybírák, az elnöki kabinet esetében az elnök, a volt elnök titkársága esetében a volt elnök, a főtítkárság esetében a főtítkár, a gazdasági főosztály esetében a gazdasági főigazgató.”

3. Az SzMSz 5.6. pontjának első és második mondata helyébe az alábbi két mondat lép:

„Főtanácsadói munkaköri megbízás adható annak az alkotmánybírói törzskar állományába tartozó jogász érdemi munkatársnak, továbbá az elnöki kabinet és a volt elnök titkársága állományába tartozó érdemi munkatársnak, aki feladata ellátásához szükséges szakirányú egyetemi végzettséggel, jogi vagy közigazgatási szakvizsgával és legalább 10 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik. Tanácsadói munkaköri megbízás adható annak az alkotmánybírói törzskar állományába tartozó jogász érdemi munkatársnak, továbbá az elnöki kabinet és a volt elnök titkársága állományába tartozó érdemi munkatársnak, aki feladata ellátásához szükséges szakirányú felsőfokú iskolai végzettséggel, jogi vagy közigazgatási szakvizsgával és legalább 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik.”

4. Az SzMSz 8. pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„8. Az elnöki kabinet

8.1. Az elnöki kabinet az elnök munkaszervezete, mely segíti irányítási, koordinatív, képviseleti, valamint a nemzetközi kapcsolatokkal és a nyilvánossággal összefüggő feladatainak ellátását. Az elnöki kabinetet az elnök vezeti.

8.2. Az elnöki kabinet a kabinetfőnökből, a nemzetközi és protokoll (fő)tanácsadóból, valamint az elnöki (fő)tanácsadóból áll. Az elnöki kabinet titkársági feladatait az elnök alkotmánybírói törzskarának a titkársági feladatokat ellátó munkatársa (titkárságvezető vagy titkár/nő) látja el.

8.3. Az elnöki kabinet és az elnök alkotmánybírói törzskara az elnök rendelkezésének megfelelően együttműködnek.

8.4. A kabinetfőnök

- a) segíti az elnök irányító munkáját, koordinálja az elnöki kabinet és az elnök alkotmánybírói törzskarának együttműködését;
- b) figyelemmel kíséri az Alkotmánybíróság teljes ülése és tanácsai munkáját, közreműködik az egységes ítékezési tevékenység figyelemmel kísérésében és értékelésében;
- c) kapcsolatot tart más állami szervekkel, intézményekkel, előkészíti és szervezi az elnök belföldi vonatkozású hivatalos találkozóit;
- d) szervezi és értékeli az elnök nyilvános szerepléseit, előkészíti az azokhoz szükséges szakmai anyagokat;
- e) figyelemmel kíséri és értékeli az elnököt érintő eseményeket, szakmai véleményeket, sajtómegjelenéseket.

8.5. A nemzetközi és protokoll (fő)tanácsadó

- a) koordinálja az elnök nemzetközi tárgyú tevékenységét, közreműködik az elnök külügyi vonatkozású találkozóinak a szervezésében;
- b) az elnök igénye szerint szakmai anyagokat készít nemzetközi és hazai vonatkozású megbeszélésekhez, egyeztetésekhez;
- c) ellátja az Alkotmánybíróság nemzetközi képviseletével kapcsolatos feladatokat, kapcsolatot tart más külföldi intézményekkel, nemzetközi szervezetekkel;
- d) a főtítkárral együttműködve közreműködik az Alkotmánybírósághoz érkező külföldi delegációk fogadásának, valamint az ünnepi (szakmai és protokoll) programoknak a kialakításában;
- e) a főtítkárral együttműködve közreműködik az Alkotmánybíróság nemzetközi és hazai levelezéseinek előkészítésében;
- f) a gazdasági főosztállyal együttműködve előkészíti az elnök és az alkotmánybírák külföldi hivatalos és munkalátogatásait.

8.6. Az elnöki (fő)tanácsadók

- a) az elnök által meghatározottak szerint előkészítő anyagokat készítenek, véleményező tevékenységet végeznek;

- b) közreműködnek az egységes ítélkezési tevékenység figyelemmel kísérésében és értékelésében;
 c) figyelemmel kísérik a beérkezett indítványokat, elemzéseket készítenek, kutatási feladatokat látnak el;
 d) segítik az elnököt a nyilvánossággal és a sajtóval kapcsolatos feladatainak ellátásában.”

5. Az SzMSz az alábbi 8/A. ponttal egészül ki:

„8/A. A volt elnök titkársága

8/A.1. A volt elnök titkársága az Alkotmánybíróság volt elnökének munkaszervezete, mely az Abtv. 20. § (5) bekezdése alapján, az ott meghatározott ideig működik.

8/A.2. A volt elnök titkársága segíti az Alkotmánybíróság volt elnökének az e tisztségével összefüggő tevékenységét. A volt elnök titkárságát a volt elnök vezeti.

8/A.3. A volt elnök titkárságának munkatársai

- a) kapcsolatot tartanak más állami szervekkel, intézményekkel, előkészítik és szervezik a volt elnök beföldi vonatkozású hivatalos találkozóit;
 b) szervezik a volt elnök nyilvános szerepléseit, nemzetközi és hazai vonatkozású megbeszéléseit, előkészítik a felkészüléshez szükséges anyagokat;
 c) figyelemmel kísérik a volt elnököt érintő eseményeket, szakmai véleményeket, sajtómegjelenéseket;
 d) közreműködnek a volt elnök nemzetközi találkozóinak a szervezésében.”

6. Az SZMSZ 1. mellékletének helyébe a jelen határozat 1. melléklete lép.

7. Az SZMSZ 2. mellékletének helyébe a jelen határozat 2. melléklete lép.

8. Ez a határozat 2015. április 1-jén lép hatályba.

Budapest, 2015. március 30.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
 az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
 alkotmánybíró

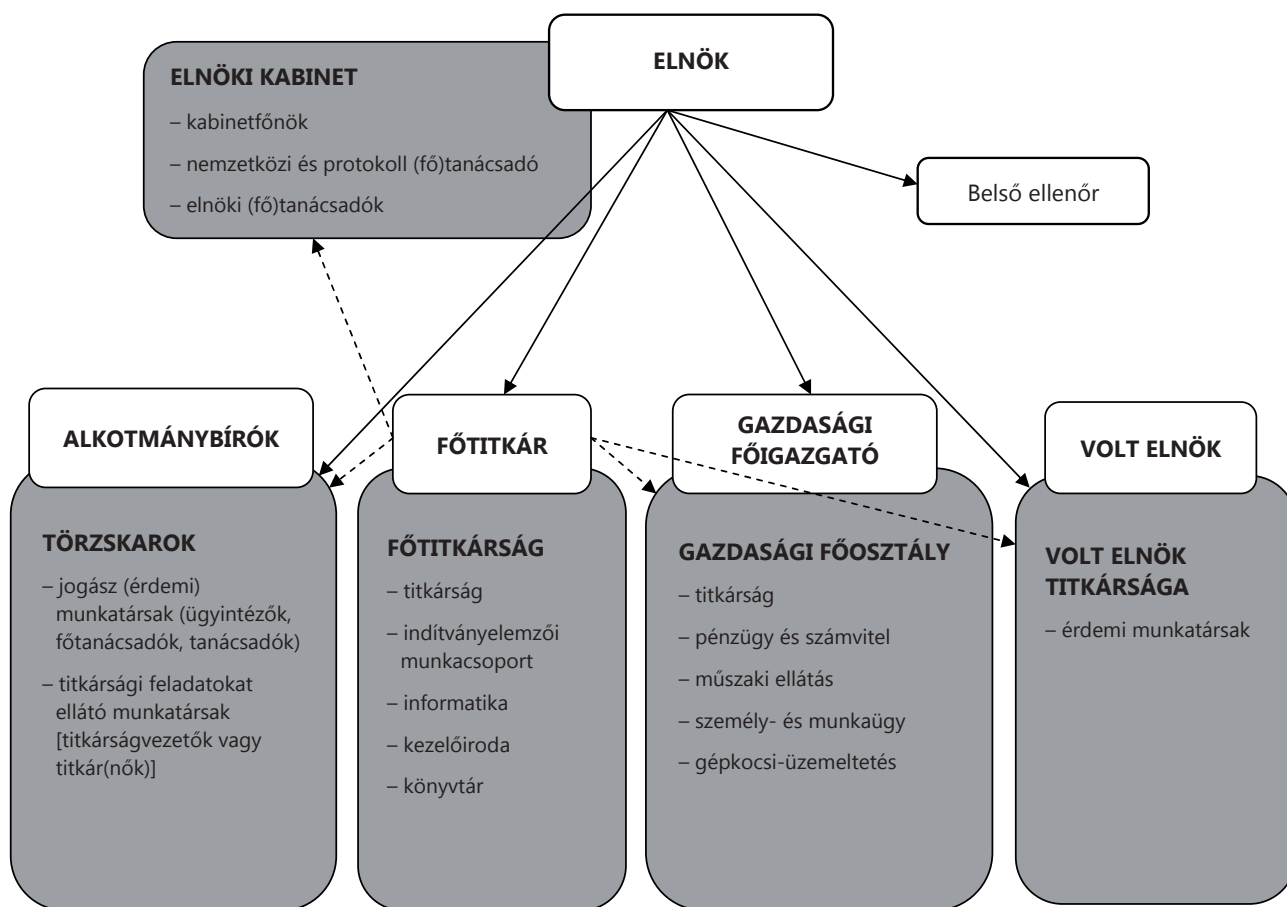
Dr. Szalay Péter s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
 alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
 alkotmánybíró

1. melléklet az 1001/2015. (III. 31.) AB Tü. határozathoz

„1. melléklet a 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozathoz

Önálló szervezeti egység vezetője

Önálló szervezeti egység

—> Vezetés, irányítás

- - - - -> Igazgatás

2. melléklet az 1001/2015. (III. 31.) AB Tü. határozathoz

„2. melléklet a 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozat

Állománytábla

Szervezeti egység	Beosztás	Létszámkeret (fő)
Alkotmánybírói törzskarok	Az Alkotmánybíróság tagja	15
	Jogász (érdemi) munkatárs	45
	Titkárságvezető/titkár(nő)	15
Elnöki kabinet		
	Kabinetfőnök	1
	Nemzetközi és protokoll (fő)tanácsadó	1
	Elnöki (fő)tanácsadók	2
	Belső ellenőr (külsős)	0,5
Volt elnök titkársága	Jogász (érdemi) munkatárs	2
Főtitkárság	Főtitkár	1
<i>Főtitkársági titkárság</i>	Titkárságvezető/titkár(nő)	1
<i>Indítványelemzői munkacsoport</i>	Indítványelemző	5
<i>Informatika</i>	Informatikus	3
<i>Kezelőiroda</i>	Irodavezető	1
	Ügyintéző	2
<i>Könyvtár</i>	Könyvtárvezető	1
Gazdasági főosztály	Gazdasági főigazgató	1
<i>A gazdasági főosztály titkársága</i>	Titkárságvezető/titkár(nő)	1
<i>Pénzügyi és számviteli egység</i>	Pénzügyi és számviteli ügyintéző	4
	Bér- és tb. ügyintéző	1
	Gazdasági ügyintéző	1
<i>Műszaki-ellátó egység</i>	Gondnok, tűz- és munkavédelmi ügyintéző	1
	Épületgépész	0,5
	Szakmunkás, egyéb fizikai alkalmazott	12
<i>Személy- és munkaügyi referens</i>	Humánpolitikus	1
<i>Gépkocsi-üzemeltetési referens (garázmester)</i>	Garázmester	1
	Gépkocsivezető	17
Összesen		136

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/887/2015.

EGYÉB DOKUMENTUMOK, KÖZLEMÉNYEK

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG ELNÖKÉNEK 4/2015. (III. 31.) ELNÖKI UTASÍTÁSA

egyesbírók kijelöléséről

Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 11. §-a alapján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 55. § (5) bekezdésben meghatározott eljárásban eljáró egyesbíróként a 2015. április 1-jétől 2015. június 30-ig terjedő időtartamra – saját kérésükre, ismételten – *dr. Dienes-Oehm Egon* alkotmánybíró, valamint *dr. Juhász Imre* alkotmánybíró jelölöm ki.

Budapest, 2015. március 31.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Alkotmánybírósági ügyszám: XXV/910/2015.

HELYREIGAZÍTÁS

Az Alkotmánybíróság Határozatai 2015. évi 7. számának 431. oldalán a 2002/2015. (III. 31.) AB Tü. határozatban tévesen megjelölt „helyettes elnök” helyett a tisztség helyes megjelölése: „elnökhelyettes”.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062-9273